Poštnina plačana v gotovini

Cena - Prezzo Llr 0.40

Slovenski dom

Štev. 180 — V Ljubljani, v četrtek, 7. avgusta 1941-XIX — Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Nova posebna nemška vojna poročila o dosedanjih uspehih na Vzhodu

Naznanilo o koncu bitke za Smolensk, podatki o celotnih dosedanjih sovjetskih izgubah navajajo 13.345 tankov, 10.388 topov, 9082 letal, 895.000 ujetnikov

Hitlerjev glavni stan, 7. avgusta. s. Včerajšnje uradno vojno poročilo nemškega vrhovnega poveljstva na vzhodnem bojišču pravi:

O uspešnih operacijah na Vzhodu so bila danes izdana posebna sporočila.

Močnejši oddelki bojnih letal so v noči na 6. avgust ob dobri vidljivosti obmetavali vojaške naprave v Moskvi z mnogo tonami rušilnih in z desettisoči zažigalnih bomb. Uspeh tega napada se da spoznati po zadetkih v polno na tovarnah letalske industrije in po številnih požarih v preskrbovalnih napravah.

Včeraj so bila izdana naslednja izredna poročila nemškega vrhovnega poveljstva:

1. Ko je skupina vojská pod poveljstvom maršala von Loeba po trdih bojih izsilila prehod čez Dvino med Dvinskom in med Rigo ter rešila Letonsko sovražnika, ji je pripadla naloga, da strè Stalinovo črto vzdolž letonsko-sovjetske meje ter se hkratu bori s sovjetskimi silami, ki so bile na Estonskem.

2. Na osrednjem odseku spodnjega bojišča je skupina vojská pod poveljstvom maršala von Bocka izbojevala veliko bitko za Smolensk. Prostor, čas in trajanje boja dajejo tej uničevalni bitki zoper sovjetsko vojsko poseben zgodovinski značaj. V približno štirih tednih boja so armade maršala von Klugeja, armadnega generala Straussa, armadnega generala barona von Weissa ter oklepna skupina pod zapovedništvom armadnega generala Hotha prizadele sovražniku strahovite izgube. Uničenih ali zajetih je bilo okoli 3100 oklepnih voz, 3120 topov ter nepregledna množina vojnih potrebščin. Pri tej zmagi je odločilno sodelovalo letalsko brodovje maršala Kesselringa. Sovjetsko letalstvo je na tem odseku izgubilo 1908 strojev.

Podrobnosti o razvoju te bitke bodo podane v jutrišnjem poročilu vrhovnega poveljstva.

3. Če se številkam, objavljenim s posebnimi poročili 11. julija, prištejejo nove številke o sovjetskih izgubah, je razvidno, da je bilo vsega skupaj do zdaj zajetih ali uničenih 13.345 oklepnih voz, 10.388 topov, 9082 letal, ujetnikov pa je 895.000. Doseženi uspehi pa mnogo presegajo najdrznejša pričakovanja. Treba je upoštevati, da so krvave sovražnikove izgube večkrat višje od števila ujetnikov.

Enote vojske, oddelki SS ter letalstvo so dozdaj izpolnili nadčloveške junaške napore in pokazali spričo sovražnika, ki se brani s tako zagrizenostjo, veliko borbenost. Boljše nemško poveljstvo, nedosegljiva kakovost orožja, popolna izurjenost čet, zlasti pa junaštvo nemškega vojaka, so omogočile uničenje teh mogočnih sovjetskih oboroženih sil. Zlasti je treba poudariti pohode pehotnih divizij, ki so v boju morale prekoračiti več kakor 1000 km ozemlja. Te operacije so bile mogoče zaradi popolne organizacije obveščevalne službe in zaradi organizacije zaledja. Železniško omrežje na zasedenem ozemlju je že danes skoraj v celoti obnovljeno prav do fronte. Nemške vojne sile, zavedajoč se svoje premoči in prepričane o končni zmagi, razvijajo zdaj novo razdobje operacij, ki so ga začele z vrsto velikih zmag.

Stockholm, 7. avgusta. r. V noči od srede na četrtek so nemška letala v večjih skupinah bombardirala sovjetsko prestolnico. Kljub močnemu protiletalskemu ognju je nemškim letalom uspelo, da so zmetala nad Moskvo eksplozivne in zažigalne bombe, ki so povzročile razdejanje in več požarov.

Berlin, 7. avgusta. s. Nemški poročevalski urad razlaga in dopolnjuje včerajšnja izredna vojna poročila vrhovnega poveljstva in pravi, da so v silovitih in nadvse okrutnih bitkah Sovjeti izgubili nad 3 milijone mož, torej skupno z ujetniki vsega 4 milijone mož. Ta ogromna številka se zdi razumljiva, če se upošteva razsežnost bojišča v vsej njegovi izredni globini. V peklu na vzhodnem bojišču je bil torej uničen velik del sovjetske vojske in ogromno vojnega materiala. Vojne operacije na Vzhodu se torej nadaljujejo ugodno in so stopile v novo razdobje.

Vojno poročilo št. 428

Letalski napadi na Malto in Ciper, srdite akcije v Vzhodni Afriki

Oddelki kraljevega letalstva so v noči na 5. avgust bombardirali letališče Nicosio na Cipru in v noči na 6. avgust pomorsko oporišče La Valetto na Malti.

Severna Afrika: Na bojišču pri Tobruku delovanje topništva. Italijanska in nemška letala so napadla vojaške cilje v trdnjavi Tobruk in Marsa Matruh in pristanišče v Sidi el Baraniju in letališče Fulpa. Sovražna letala so metala bombe na Bardio, Derno, Benghazi in Misurato. Škoda je majhna, med domačim prebivalstvom en mrtev in pet ranjenih. Med sovražnim poletom nad Cirenaiko, o katerem govori uradno poročilo št. 426, je protiletalska obramba v Benghaziju sestrelila dve angleški letali, ki sta padli v morje.

Vzhodna Afrika: Angleška letala so ponovno napadla Gondar. Nekaj škode na raznih napravah, dva mrtva in 10 ranjenih. V Uolchefitu in na sedlu Culcquaberta so naši oddelki izvedli srdite napade in spodili angleške skupine, ki so imele izgube, ko so se sovražni oddelki skušali bližati našim postojankam.

Italijanski ekspedicijski zbor se bliža bojni črti na Vzhodu

Ukrajinsko bojišče, 7. avgusta. s. Zbiranje oddelkov italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji je že pred nekaj dnevi bilo končano. Korakanje teh čet po romunskih krajih je povsod vzbudilo živo navdušenje.

Sila vojnih sredstev, s katerimi je oskrbljen ekspedicijski zbor, in kar najvišji vojaški duh pri moštvu, sta naredila globok vtis na prebivalstvo po vseh krajih in povsod vzbudila dokaze simpatij. Posebne slave so bili deležni oddelki bersaglierov, katerih značilna zgodovinska čelada s perjanico je bila za te kraje spomin in opomin. Za bersagliere ceste po Rusiji niso nove. Danes, kakor nekdaj, so bersaglieri s sobojevniki drugih vrst orožja vojaki omike.

Manifestacije romunskih simpatij so včeraj dobile zaključek. Državni poglavar general Antonescu je vrnil obisk generalu Messeju, poveljniku ekspedicijskega zbora. Hotel je s tem osebno dokazati, kako je zadovoljen, da ima na svojih tleh italijanske vojake, poudaril je, da razen krvnih vezi med Romuni in Italijani danes nastajajo nove in globoke zveze med obema narodoma, ki sta z zaveznico Nemčijo vred zaposlena v bitki zoper boljševizem.

Bivanje italijanskih čet, določenih za vzhodno bojišče, se na romunskem ozemlju končuje tudi zaradi tega, ker so naši vojaki že nepotrpežljivi in komaj čakajo, da bi že sodelovali v velikanski bitki, ki bo končno uničila boljševizem. To bivanje je prej in bolj le kos poti do bojišča, ki že ni več daleč. Vojaki Mussolinijeve Italije pozabljajo na sleherni napor in utrujenost po prestani poti in bi hoteli dospeti na bojišče takoj. Tako je pravo razpoloženje vseh, ki sestavljajo ekspedicijski zbor, kateri nastopa v resnici kot strahovito orodje zmage.

Sporočilo bolgarskega kralja Hrvatom

Sofija, 7. avgusta. s. Novi hrvaški poslanik v Bolgariji dr. Židovec je včeraj izročil svoje poverilnice bolgarskemu kralju. Kralj Boris mu je v nagovoru dejal, da je bolgarsko ljudstvom z živim zanimanjem in simpatijo spremljalo junaški hrvaški boj za svobodo in neodvisnost. Bolgari so ohranili hvaležen spomin za usluge, ki so jim jih dajali Hrvatje med njihovim prerajanjem in za dragoceni doprinos, ki so ga Bolgari dali bolgarski omiki. Zato so vsi Bolgari z veseljem pozdravili obnovitev neodvisne hrvaške države. Odnošaji med Bolgarijo in med Hrvaško bodo dobivali navdihnjenja v čustvih toplega prijateljstva in v številnih duhovnih vezeh med obema bratskima narodoma, ki sta imela v preteklosti enako usodo, zdaj pa delita enake radosti. Ojačevali bosta gospodarske, politične in kulturne zveze ter plodno in trajno sodelovali za obojni blagor in za utrditev novega reda v Evropi, kakor sta ga določila velika poglavarja Italije in Nemčije.

Pomen italijanskega sodelovanja v vojni proti Rusiji

München, 7. avgusta s. »Münchener Neuste Nachrichten« se bavijo z italijanskim sodelovanjem v vojni zoper Rusijo. List pravi: »Tisti, ki vidijo, kako teče proti Vzhodu nepretrgana reka italijanskih čet in vojnih potrebščin, lahko spoznajo, da italijansko sodelovanje v tej vojni ni samo simboličnega pomena. Ducejev govor v Mantovi je v vsem italijanskem ljudstvu vzbudil veliko navdušenje, zakaj vojna proti boljševizmu je v Italiji zelo popularna.

Prometni minister v Atenah

Atene, 7. avgusta. s. V Atene je dopotoval prometni minister Eksc. Host-Venturi, da je s civilnimi in vojaškimi oblastmi razpravljal o vprašanjih železniških, pomorskih, poštnih in radijskih zvez. Nato se je vrnil v Rim.

Hitlerjevo odlikovanje generalu Antonescu

Berlin, 7. avgusta. s. V proslavo osvoboditve Besarabije je Hitler kot vrhovni poveljnik nemških oboroženih sil podelil romunskemu državnemu poglavarju in poveljniku nemških in romunskih čet, generalu Antonescu odlikovanje viteškega križa reda Železnega križa. S tem je Hitler počastil zmagoviti boj in neukrotljivega ter hrabrega poveljnika generala Antonesca na vzhodnem bojišču. Hitler je sam podelil odlikovanje generalu Antonescu na južnem delu vzhodnega bojišča.

Nova francosko-nemška pogajanja v Parizu

Vichy, 7. avgusta. s. Podpredsednik francoske vlade admiral Darlan je odpotoval v Pariz, kjer bo imel nova pogajanja glede izmenjave stališč z nemškimi oblastmi.

Razburjenje v portugalski javnosti zaradi Rooseveltovih vprašanj

Lizbona, 7. avgusta. s. V portugalskih krogih je vzbudilo veliko presenečenje vprašanje, ki ga je predsednik Združenih držav Roosevelt poslal znanemu ameriškemu pustolovskemu časnikarju Monksu. Vprašanje se glasi, ali je Monks »videl na Portugalskem veliko nemških turistov«. Portugalsko javno mnenje je upravičeno razburjati se zaradi takih korakov ameriškega predsednika. Zato se vsa portugalska javnost bavi s tem Rooseveltovim vprašanjem in z odkritji ameriških listov o zahtevi Združenih držav, naj bi Brazilija zasedla portugalske Azorske otoke.

Uničevanje žetve in odvažanje žita v Ukrajini

Rim, 7. avgusta. s. Londonski radio poroča, da so sovjetske oblasti dale prepeljati v Sibirijo vse žito iz pokrajin ob Donu in iz kubanskega področja. Delavci morajo delati celo ponoči, da bi spravili žetev pod streho. Kjer primanjkuje delovne sile, pa po načrtu uničujejo vso žetev. Prebivalstvo gleda brez moči to blazno uničevanje, ki bo povzročilo lakoto. Iz teh poročil je videti, da sovjetsko poveljstvo računa z osvojitvijo novih obsežnih predelov ozemlja po Nemcih.

Novih 150 nemških ranjencev prispelo na italijansko riviero

»La Stampa« poroča iz Genove:

V ponedeljek popoldne ob štirih je prispelo iz Nemčije 150 nemških vojnih ranjencev, ki so že okrevali in so namenjeni v Ospedaletti (blizu San Rema ob francoski meji), kjer bodo ostali nekaj časa in bodo zamenjali tiste vrle može, ki so zdaj zapustili našo riviero. Nemški ranjenci, ki so jih na njihovi poti in jih bodo tudi začasa njihovega bivanja v Italiji spremljali tolmači, so mladi letalci, odlikovani z železnim križcem, ki so se večkrat udeleževali bombardiranja Londona in vsega angleškega otočja ter bojev proti Jugoslaviji in Grčiji. Vsak teh nemških ranjencev se je v prvih vrstah vojskoval vsaj v eni, če ne več junaških bitkah.

Po krajšem postanku v mestu, kjer so ponosno korakali v vrstah med vzklikanjem ljudskih množic, ter po skromnem prigrizku na postaji »Principe«, so se vrli zastopniki zavezniške Vojske odpeljali ob 18.55 v Ospedaletti.

Vesti 7. avgusta

Angleško letalstvo je v prvih sedmih mesecih letošnjega leta izgubilo 1607 letal. Sestrelili so jih nemški lovci, protiletalsko topništvo in vojne ladje, javlja nemški poročevalski urad.

V Romuniji so včeraj vpoklicali v vojaško službo vse Jude od 18. do 50. leta. Poslani bodo v Besarabijo in Bukovino na popravljanje cest in porušenih stavb.

Za prvega španskega poslanika na Hrvaškem je bil imenovan grof Vincente Gonzales Yi de Amare della Torre.

Ves angleški tisk prinaša silovite napade zoper Japonsko in zahteva, naj angleška vlada nastopi proti Japoncem z vso odločnostjo.

Japonski zunanji minister admiral Tojoda je sprejel včeraj sovjetskega poslanika Smetanina in se z njim pogovarjal več kakor uro dolgo. O vsebini pogovora strogo molče.

Zaradi položaja na Daljnem Vzhodu je vlada Združenih držav sklenila poslati na Japonsko poseben parnik, ki bo odondod odpeljal vse ameriške državljane.

90 milijonov lir za velika javna dela v naši pokrajini

Visoki Komisar je od tega kredita določil 13 milijonov lir za ljubljansko vseučilišče, 8 milijonov za razširitev bolnišnice, 9 milijonov za ureditev voda, 5 milijonov za železnice, 35 milijonov za razne ceste

Vsa slovenska javnost je z izredno hvaležnostjo sprejela na znanje sporočilo, da je iz kreditov, ki jih je po Ducejevih navodilih za javna dela v Ljubljanski pokrajini namenila osrednja vlada, bilo določenih prvih 90 milijonov lir za takojšnji začetek nameravanih javnih del ali pa za nadaljevanje tistih, ki so zaradi razmer obstala. Za ta pomenljivi dogodek gre zasluga v veliki meri uvidevnosti in naklonjenosti Visokega Komisarja, ki se je zadnje čase na lastne oči prepričal o vseh nujnih potrebah pokrajine in njenega prebivalstva, ki vidi v tem dejanju zopetni dokaz, da za besedami in zagotovili prvega Ducejevega zastopnika v Ljubljanski pokrajini prihajajo neposredno dejanja, ki so zlasti danes tolikega socialnega, moralnega in kulturnega pomena za vse naše ljudstvo.

•

Prva skupina iz omenjenega kredita obsega naslednja javna dela:

1. **Ljubljanska univerza:** a) dovršitev knjižnice 2,150.000 L; b) mineraloški institut 7,880.000 L; c) strojni institut 2,750.000 L; d) kirurški paviljon 190.000 L; e) avla za klinična predavanja 113.000 lir. — Skupaj 13,083.000 lir.

2. **Splošna ljubljanska bolnišnica:** dela za razširitev raznih oddelkov in delov: a) pralnica, b) kuhinja, c) prostor za kotle, d) razširitev paviljona za infekcijske bolezni. — Skupaj 8,375.000 lir.

3. **Moderna galerija umetnosti v Ljubljani:** končna dela v skupnem znesku 2,745.000 lir.

4. **Šolska poslopja:** a) popravilo šole v Novem mestu 2,200.000 L; b) dopolnitev dela v Šmarju 500.555 L; c) dopolnitev šole v Globodolu; d) dopolnitev šole v Sušju; e) dopolnitev šole na Pokojišču 69.000 L. — Skupaj 3,069.000 lir.

5. **Javno kopališče v Koleziji:** 1,552.000 lir.

6. **Vodna dela:** Dela na reki Ljubljanici: a) dobave in izvedba del za zatvornične naprave na reki 4,000.000 L; b) ureditev rečne struge Ljubljanice in pritokov v ljubljanski in vrhniški občini 4,000.000 L; c) ureditev potoka Turnška (prvi del) v občini Dragatuš pri Črnomlju 11.000 L; d) ureditev potoka Sajevec 160.000 L; e) urditev potoka Višnjice (prvi del) v občini Stična 76.000 L; f) ureditev potokov Senuše in Radulje v občini Škocjan—Sv. Križ 53.000 L; g) vodna dela v okraju Metlika—občina Metlika 240.000 L; h) vodna dela v coni Grahovo—občina Kostanjevica 340.000 L. — Skupaj 8,979.000 lir.

7. **Bonifikacije:** a) delna izvedba bonifikacije Barja 1,083.000L; b) ureditev močvirij v območju Cerknice in Planine 160.000 L. Skupaj 243.000 lir.

8. **Vodovodi:** a) vodovod občine Planina 140.000 lir; b) dopolnitev vodovoda na Vrhniki 90.000 L; c) vodovod v Ribnici (drugi del) 94.000 lir; d) vodovod v Suhi krajini, občini Zagradec in Ambrus (prvi del) 760.000 lir; cisterna za delavnico Velikih Bank v občini Št. Jernej 40.000 L; f) vodovod Orehovec, občina Kostanjevica 30.000 lir; g) razširitev vodovoda v Črnomlju 375.000 L; h) belokranjski lovod, občini Radatovići in Metlika 560.000 L. — Skupaj 5,000.000 lir.

9. **Ureditev železnic,** skupaj 5,000.000 lir.

10. **Državne ceste:** a) končna ureditev ceste Kačja vas—Ljubljana 22,000.000 lir; b) ureditev državnih cest 3,500.000; c) rekonstrukcija viadukta v Logatcu 350.000 lir. — Skupaj 25,850.000 lir.

11. **Pokrajinske in občinske ceste:** a) most čez Ljubljanico med Zalogom in Ljubljano 1,018.000 lir; b) popravilo mostu čez Logaščico v Logatcu 210.000; c) popravilo mostu čez Unec, občina Logatec, 135.000 lir; d) graditev ceste Žužemberk—Radohova vas, občina Novo mesto, 523.000 lir; e) zgraditev ceste Struga—Vrbovec, občina Kočevje, 1.070.000 lir; f) zgradba ceste Cajnarje—Ravnik 820.000 lir; g) premaknitev provincialne ceste II/168 Stari trg—Tančja gora—Črnomelj 550.000 lir; h) premestitev provincialne ceste pri Mali Loki, občina Novo mesto, 60.000 lir; i) premestitev provincialne ceste II/330 Drašači—Krmačina, okraj Kočevje, 485.000 lir; j) gradnja ceste Novo mesto—Hmeljnik—Arnuška vas, okraj Novo mesto 1,060.000 lir; k) gradnja mostu v Čermošnjicah in prestavitev ceste Klamfarski potok, občina Šmihel—Stopiče, 340.000 lir; l) cesta Tihaboj—Mirna 100.000 lir; m) cesta Toplice—Uršna sela 100.000 lir; n) cesta Sodražica—Nova Štifta 25.000 lir; o) ureditev pokrajinskih cest 2,960.000 lir. — Skupaj 9,458.000 lir.

Vsa navedena javna dela skupaj 81,443.000 lir.

Tudi mestna občina ljubljanska bo z lastnimi proračunskimi sredstvi in po direktivah Visokega Komisarja začela in dokončala naslednja javna dela:

Pokrite tržnice 1,626.000 lir; zavetišče v Bokalcah 3,800.000 lir; most preko Gruberjevega kanala v Streliški ulici 60.000 lir; odtočne naprave v Šubičevi ulici 170.000 lir; tlakovanje Zaloške ceste 270.000 lir; asfaltni pločniki 95.475 lir; tlakovanje cest 348.000 lir; popravilo kolovozov 154.000 lir; podaljšanje Šubičeve ulice 390.000 lir; razna občinska dela 110.000 lir; dela na ljubljanskem vodovodu 330.000 lir; ureditev parka Tivoli 200.000 lir; — Skupaj 7,553.925 lir.

Ljubljanska pokrajina nima zlata

Poučna zgodba naših dni

Ljubljana, avgusta.

Komaj nekaj let je tega, kar smo lepega dne brali — pa to ni bilo na dan 1. aprila —, da ima slovenska zemlja več zlata kakor južnoafriška zveza. To je bilo sicer več, kakor običajno časnikarsko pretiravanje, zakaj znano je, da nikjer, kjer prebivajo Slovenci, ni mogoče iz tal pridobivati zlata, le Mura in Drava sta včasih naplavljali kakšna zrnca zlata. Naša zemlja ima zlata v tako neznatnih količinah in tako razpršeno, da bi bilo treba v najboljšem primeru predelati več ton zemlje, da bi dobili eno stotinko grama zlata. To pa se seveda še daleč ne bi izplačalo.

Pred dvema letoma je neki mlad fant ponudil uglednemu ljubljanskemu zlatarju nekaj zrnc zlata v nakup, češ, da je odkril kamenje, ki vsebuje zlato. Zlatar je dvomeče pogledal, misleč, da gre zopet za pirit, to je žvepleni kršec. Zgodba iz Erjavčeve povesti »Ni vse zlato, kar se sveti«, se je namreč po zlatarnah vsega sveta že neštetokrat dogodila v vseh mogočih oblikah. Toda tokrat je zlatar ostrmel: zrnca, so bila res pristno, samorodno zlato, še celo kamenje se ga je držalo. Zlatar je skrbno izluščil zlata zrnca iz kamenja, jih ocenil in fantu plačal zanje 700 dinarjev. Fant je prinesel še enkrat zlate rude na prodaj, zopet vnovčil lep znesek, v tretjič pa ga je oprezni zlatar le nekako prisilil, da je povedal kraj, kjer naj bi kopal zlato rudo. Zlatar in neki strokovnjak-geolog sta se pomilovalno nasmehnila, ko sta čula fantovo bajko o odkriti zlati žili... Čez nekaj dni se je izkazalo, da je fant odkril v resnici zlato rudo, toda v Narodnem muzeju, v zbirki rud. Tej bajki o zlati rudi v ljubljanski okolici je tedaj naredila odločen in neslaven konec ljubljanska policija.

Zelo podobna zgodba se je pripetila te dni. Zlatarji še vedno radi kupujejo zlato, toda oprezni so do skrajnosti, saj mora vsakdo povedati, odkod ima zlato, ali ga je sam kje kupil, ali je družinska last ali kaj podobnega.

Zgodilo se je, da so mladi fantalini nekje staknili kaj čeden kupček zlata, za celo malo premoženje. Ta kepica stolčenega, pretopljenega zlata je romala iz rok v roke, nazadnje v roke nekega zlatarskega vajenca, ki ga je prodal pomočniku, ta pa mojstru...

Medtem pa je vodstvo ljubljanskega Narodnega muzeja premišljevalo, kam neki je izginila lepa, zgodovinsko važna zlata verižica, ki je nekoč pred stoletji dičila predstavnike ljubljanskega mesta. Jasno je bilo kmalu, kakšno pot je verižica napravila iz muzeja do zlatarne. Seveda so vsi krivci sedaj znani in gmotna škoda bo muzeju nedvomno povrnjena, pač pa je muzej ob eno zgodovinsko znamenitost več.

Ta zgodbica naj bo v resno svarilo vsem, ki bi še sedaj, kljub ostrim predpisom, radi na skrivaj trgovali z zlatom. Večina zlata, kar se ga skrivaj prodaja, je nedvomno nepoštenega izvora. Kdor pa ima res zlat nakit na prodaj, ta se gotovo ne bo posluževal skritih poti, ker ga javno in odkrito lažje in ugodnejše proda.

V treh vrstah...

Kakor v Ljubljani tako so tudi že po vsej Ljubljanski pokrajini dvojezični napisi, kateri so bili predpisani. Zaradi številnih napisov so imeli črkoslikarji obilo dela in so ga komaj zmogli.

Na Štajersko bodo v kratkem prišli tudi otroci iz Holandske, predvsem iz okolice Amsterdama.

Na Gorenjskem in vsem zasedenem ozemlju nekdanje Jugoslavije so bile z dnem 25. p. m. ukinjene vse ugodnosti glede izletniških vlakov, kakor tudi glede kopalnih in povratnih kart. Odslej veljajo predpisi, ki so v navadi v Reichu.

Vse odvišno mleko sme v Trebnjem sprejemati le nabavna zadruga. Prav tako morajo kmetje točno prijaviti vse posnemalnike. Vsa trgovina z mlekom in mlečnimi izdelki je prešla iz proste prodaje pod državno kontrolo.

Nevarno je ogrizel neki pes 59 letno Frančiško Vidmarjevo v Novem mestu. Prizadejal ji je precejšnje poškodbe in je bila Vidmarjeva cepljena proti steklini. Zdravi se v novomeški bolnišnici.

Novomeščani so doslej darovali za osirotele priseljence lepo vsoto 40.000 L, vendar pa nabiralna akcija še vedno ni končana. Novomeško prebivalstvo je pokazalo svoje dobro srce.

V vsej mežiški dolini so podnevni in večerni tečaji za nemščino. Popoldanskih se udeležuje mladina, večernih pa odrasli. Predvajajo tudi filme, tako za mladino kakor tudi za starejše.

15 letna Silva Bausova, gostilničarjeva hčerka, je prišla pred magistratom pod avto in se precej poškodovala po glavi in životu.

Delavec pri Socialnem uradu Zupan Jože pa je imel smolo pri opažu. Ta ga je stisnil in mu prizadejal hude notranje poškodbe.

Delavčeva hči Kogovšek Marija iz Logatca je tudi padla tako nesrečno, da si je zlomila desno roko. Vsi zadnji štirje ponesrečenci so se zatekli v ljubljansko bolnišnico na zdravljenje.

Družina se zastrupila z gobami

Torino, 6. avg. V nedeljo zjutraj je odšel trgovec s kurivom Sebastijan Trinero na bližnji hrib nabirat gobe. Mož se na to reč ni prav dobro spoznal, pa je nabiral gobe kar povrsti, kakršne je pač zagledal. Radosten je sredi dopoldneva privlekel domov dve culici, polni gob. Njegova žena Marjeta je gobe takoj osnažila in jih pričela pripravljati za vso družino. Žena z gobami ni imela še nikoli opravka in se ji zato tudi ni zdelo nač čudno, ko so neprave gobe spreminjale svojo barvo, ko jih je trebila in rezala. Opoldne in zvečer v nedeljo si je družina privoščila gobe. Jedli so oče, mati in trije otroci, z izjemo najmlajše 4 letne Karle. Toda že naslednjega dne proti poldnevu so vsi, le oče ne, začutili bolečine v trebuhu. Ker so bili napadi vedno močnejši, je oče poklical reševalce, da so vse štiri odpeljali v bolnišnico. Tam je zdravnik ugotovil zastrupljenje s strupenimi gobami in s hitro pomočjo preprečil najhujše. Vsi štirje zastruplienci so sedaj že izven življenjske nevarnosti.

ŠPORTNE VESTI

9. in 10. avgusta bodo v Budimpešti nastopili najboljši italijanski lahkoatleti, ki se bodo pomerili z najboljšimi Madžari. Italijanska lahkoatletska organizacija »Fidal« je že sestavila svojo ekipo, ki bo zastopala italijanske barve. Ekipa je že odpotovala v madžarsko prestolnico. Ekipo vodijo: predsednik »Fidala« Rodolfi, njen tajnik dr. Saini, Comstock in dr. Riccardi. Italijansko lahkoatletsko zastopstvo je sestavljeno takole: 100 m, 200 m in stafeta 4×100 m: Bettini, Daelli, Facchini, Mariani Monti in Tito; na 400 m in stafeta 4×400 m: Donnini, Ferassutti, Lanzi, Missoni; na 800 m: Donnini in Lanzi; 1500 m: Barletta, Colombo Dorascenzi; 5000 m: Beviacqua, Mastroieni in Vitale; 10.000 m: Beviacqua, Bianchi; 110 m zapreke: Caldana, Facchini in Gritti; 400 m zapreke: Fantoni, Missoni, Salto. Skok v višino: Campagner, Tangheti. Skok v daljino: Maffai, Pederzoni. Troskok: Bottaglio, Pellarini. Met diska: Biancano, Consolini. Met kopja: Matteucci, Rossi; met krogle: Bertocchi, Profeti in met kladiva: Superina in Taddia.

Za veliko kolesarsko dirko, ki bo 15. t. m. in katere proga bo vodila iz Gorice v Ljubljano in nazaj, je ogromno zanimanje in bodo prišli na start vsi, ki kaj pomenijo v italijanski biciklistiki. Ker je tako veliko zanimanje, je tudi prijavni rok za dirko podaljšan do 12. t. m.

Razdeljevanje mesa v Ljubljani

Kakor že vemo, bo prva razdelitev mesa na novi način v soboto, 9. avgusta. Mesarji morajo dobljeno meso tako prodajati, da bodo vse stranke v razmerju števila družinskih članov dobile enako količino mesa. Vsaka stranka pa mora dobiti temu številu ustrezajočo količino mesa pri tistem mesarju, kjer se je prijavila. Šele tedaj, če stranka ne vzame mesa vsaj do ponedeljka do 10. ure, sme mesar prodati meso drugi stranki. Stranke, ki se doslej iz kakršnih koli razlogov še niso prijavile, naj se prijavijo še v četrtek, 7. avgusta, mesarji naj pa predložе sezname teh strank v treh izvodih v petek, 8. avgusta, mestnemu preskrbovalnemu uradu. Če bo na razpolago dosti mesa, bodo te stranke upoštevane že v soboto, 9. avgusta, pri oddaji mesa. Ker sta po odredbi Visokega Komisarja zaprta mesarska obrata Musarja Josipa in Podborška Pavla, opozarjamo odjemalce teh dveh mesarjev, da bodo stranke Musarja Josipa, ki so se prijavile za centralo na Sv. Petra cesti, dobile meso na stojnici Kocjana Alojzija na Vodnikovem trgu, oni odjemalci pa, ki so se prijavili pri podružnici Musarja Josipa na Celovški cesti, bodo pa dobili meso pri Jelenc Josipini na Celovški cesti št. 54, a stranke Podborška Pavla bodo dobile pri Podboršku Antonu v Linhartovi ulici št. 4. Obenem pa opozarjamo vse stranke teh treh zaprtih mesnic, naj se ne prijavljajo pri drugih mesarjih, ker bodo meso dobile samo pri imenovanih dveh mesarjih, a nabavne knjižice bodo odjemalci dobili pri mesarjih, kjer so vložili prijave.

S Hrvaškega

Ustrelitev komunistov in judov. Kakor poroča »Popolo d'Italia« iz Zagreba, je skupina komunistov in judov s podporo četnikov, ki so se spet pritihotapili v mesto, napadla skupino ustaške mladine, ki je imela svoje vojaške vaje v okolici zagrebškega botaničnega vrta. Skupina napadalcev, ki je prišla izza hiše Študentovskega doma, je vrgla na zbrane ustaše štiri bombe, ki so vse eksplodirale in ranile 28 ustašev. Takoj nato se je med obema skupinama razvilo streljanje. Ustaši so ujeli štiri komuniste in sicer: enega profesorja, enega študenta, čevljarja in slaščičarja, ostali napadalci pa so se razbežali po mestu. Toda ustaška policija je šla takoj na delo in pregledala vse mesto. Prijela je veliko število komunistov in judov, katere je osumila kot zasnovatelje atentata na ustaške mladeniče. Policija je tudi ugotovila, da so pri zadnjih napadih sodelovali tudi četniki, ki so skrivaj prišli v mesto. takoj popoldne istega dne se je sestalo izredno ustaško sodišče, ki je obsodilo na smrt vse štiri komuniste, katere so ustaši med spopadom zjutraj ujeli. V celem je policija prijela še 98 komunistov, ki so bili naslednjega vsi obsojeni na smrt in takoj ustreljeni. Med ustreljenimi je bilo 77 judov. Prav tako so prijeli tudi zagrebškega judovskega rabina dr. Marka Engela, ki se je pregrešil s tem, da je dal stanovanje enemu izmed atentatorjev. Dr. Engel je bil od izrednega sodišča obsojen na smrt. Obsodba je bila takoj izvršena. Kakor pa se glase naknadna poročila, je ustaška policija prijela pozneje še večje skupine nasprotnikov režima in jih je bila večina med njimi obsojena na smrt in takoj tudi ustreljena.

Novice iz Države

Kolesarska dirka od Gorice v Ljubljano, od tod v Trst in nazaj v Gorico. V Gorici so v teku živahne priprave za kolesarsko dirko na progi Gorica-Ljubljana-Trst-Gorica, pri kateri bodo sodelovali mnogoštevilni kolesarji iz Goriške in Krasa, kakor tudi iz Italije in Ljubljanske pokrajine. Zmagovalci bodo prejeli več daril, ki so jih poklonile razne tvrdke. V Gorici vodi priprave poseben odbor pod vodstvom federalnega tajnika Molina v družbi gosp. Cosmija, predstavnika pokrajinskega športnega odbora.

12 letna deklica rešila otroka iz potoka. V vasi Chiara pri Brescii so se otroci igrali na cesti zraven vaškega potoka. Pri tem je 4 letni Emilio Fogliata, sin delavca, zaposlenega v Nemčiji, padel v potok in se začel potapljati. Drugi otroci so spričo nesreče ostrmeli in se razbežali, le 12 letna Maria Bontempi je imela toliko poguma, da se je brez premišljevanja pognala v vodo in rešila dečka iz objema smrti.

Zaradi potrtosti ga je zadela srčna kap. V vasi Melle je delavec Josip Allena v prepiru s ključem kresnil po glavi Martina Viola zato, ker se je bil na skrivaj splazil v njegovo stanovanje in po njem stikal. Allena je bil zaradi tega dejanja zaprt, pozneje pa izpuščen pogojno na svobodo. Zapor je na Allena vplival porazno. Sram ga je bilo in ves potrt je prišel domov. Komaj pa je prestopil prag svojega stanovanja, se je zgrudil in kmalu izdihnil. Zadela ga je bila namreč kap.

Zlata poroka zakoncev, ki sta imela 17 sinov. V Viareggio sta praznovala zlato poroko 75 letni delavec Angelo Pucci in njegova 68 letna žena Annunziata. Ob tem zakonskem jubileju se je zbralo okrog njiju 40 potomcev. Zakoncema Pucci se je v zakonu rodilo 17 sinov, od katerih jih danes živi še deset. Navzlic svoji visoki starosti pa sta Puccijeva oba še trdna in krepka in sleherni dan pri običajnem delu. Pucci je bil mornar in je kot tak preživel vse tegobe, ki jih nalaga pomorščakom njihova težka služba. Odlikovan je bil tudi s kolajno za hrabrost, ker je bil pri neki ladijski nesreči v najtežjih okoliščinah rešil dva potapljajoča se mornarja.

Nova tovarna sladkorja. Na ukaz Duceja bo minister za kmetijstvo in gozdarstvo Tassinari 16. avgusta odprl novo sladkorno tovarno v Sant'Eufemia Lamazia. Tovarna bo dobivala svoje surovine iz polj, ki so nastala na prejšnjih močvirnih, sedaj pa že izsušenih poljanah.

Smrt miličniškega generala. V Rimu je nenadno umrl Salvatore Libutti, miličniški general, ki je bil ravnatelj upravnega odseka vrhovnega poveljstva prostovoljske milice za narodno varnost.

Za pospeševanje poljedelstva v Albaniji. Albanski minister za kmetijstvo in gozdarstvo je izdal razpis, po katerem objavlja, da bodo dobili kmetovalci, ki imajo trden namen posvetiti večjo pažnjo kmetijstvu, po nižjih cenah poljedeljske stroje iz Italije. Kmetovalci se morajo prijaviti svojim oblastem, nakar bo albanski kmetijski minister prošnje pregledal in izbrance predlagal za podporo, ki jo bodo vzeli iz posebnih skladov, ki so namenjeni pospeševanju poljedelstva in zvišanju kmetijske proizvodnje.

Promet z motornimi vozili, kolesi in vozovi na živalsko vprego med zatemnitvijo

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, smatrajoč za umestno, da se glede na potrebe zatemnitve določijo predpisi za promet z motornimi vozili, kolesi in vozovi na živalsko vprego v nočnih urah odreja:

Člen 1. V nočnih urah, to je pol ure po sončnem zatonu pa do pol ure pred zoro morajo imeti:

a) avtomobili, tovorni avtomobili, avtobusi, motorna kolesa, prikolice in priklopni vozovi svetilke zastrte s prevleko iz povoščenega platna ali popolnega neprosojnega blaga, v kateri bodi 8 cm široka in 2 cm visoka reža. Ta reža mora biti vedno pod svetlobnim žariščem, tako da se le-to zatemni in zakrije, ter se mora zaščititi s ploščo iz stekla »Rodovetro M. M.« (prevlečen celulozni acetat), debelega šest desetink milimetra. Če se zaradi oblike ali namestitve svetilke prevleka ne na natakniti, morajo imeti svetilke na notranji strani zastiralo iz povoščenega platna ali neprosojnega blaga, čvrsto pritrjeno na steklo svetilke, da zbog segretja svetilke ali zaradi tresenja motornega vozila ne odstopi.

Če so opremljena s predpisanim zastiralom, je navedenim motornim vozilom dovoljeno uporabljati v strnjenih naseljih svetilko z zmanjšano svetlobo, zunaj naselij, in sicer kjer neha javna razsvetljava, pa tudi polno svetlobo.

Da se v nočnih urah olajša vidnost zgoraj omenjenih motornih vozil, morajo biti belo prepleskana:

avtomobili: z 10 cm širokim pasom po zunanjem robu sprednjih in zadnjih blatnikov ter vzdolž zgornjega dela bokov motornega okrovja;

avtobusi in tovorni avtomobili: z 20 cm širokim pasom ob zunanjem robu sprednjih in zadnjih blatnikov ter vzdolž zgornjega dela bokov motornega okrovja;

prikolice: blatniki vštričnih koles in sprednja površina ščitnika;

motorna kolesa: zadnji blatnik na vsem delu za sedlom in površina ščitnika.

b) Kolesa morajo imeti svetilke zastrte s ploščico iz gostega kartona (ali iz druge snovi, da je le popolnoma neprosojna), pritrjeno na steklo na notranji strani, in režo v širini 3 cm in višini 1 cm na spodnjem delu svetilke, tako da se svetlobno žarišče zatemni in zakrije. Dovoljeno je uporabljati prevleko kakor pri avtomobilih, imeti pa mora režo v velikosti kakor je zgoraj določena.

Ta vozila morajo poleg tega imeti blatnik zadaj od sedla dalje po zunanji površini ves belo prepleskan in rdeče odbojno steklo s premerom 4 cm, nameščeno pokončno na blatnik v višini kolesne osi.

c) Vozovi na živalsko vprego morajo imeti svetilke z modro svetlobo. V strnjenih naseljih morajo uporabljati vozovi na zadnjem delu modri svetlobni znak, in sicer majhno svetilko s svečo, ki izžareva v obliki pravokotnika modro svetlobo, ne nad 5 cm visoko in široko 3 cm. To svetilko je namestiti na zadnjo premo vozila.

Člen 2. Kršitelji prednjih predpisov se kaznujejo v denarju od 25 do 200 L, če gre za motorna vozila, v denarju od 10 do 100 L pa, če gre za kolesa in vozove na živalsko vprego.

Najnižjo kazen lahko plača kršitelj takoj.

Člen 3. Uradniki in organi javne varnosti skrbijo, da se ta naredba upošteva in ugotavljajo kršitve.

Člen 4. Ta naredba stopi v veljavo na dan 1. septembra 1941-XIX.

Ljubljana, dne 1. avgusta 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Iz Cerkniške doline

Naročajte »Slovenski dom«! Najboljši in najcenejši dnevnik je nedvomno »Slovenski dom«, ki vas najhitreje, najtočneje, v kratkih a jedernatih sestavkih seznani z vsemi važnejšimi dogodki tako iz domačih krajev, kakor tudi iz tujine. Najlepše in najzanimivejše podlistke berete lahko v »Slovenskem domu«. Da je list priljubljen, nam pričajo mnogi zvesti — stari in novi naročniki. — Poskrbeli bomo, da bodo naši zvesti bralci dobivali list čim točneje v roke, oni pa nam bodo poiskali novih naročnikov. Toda, ko nakazujete naročnino za »Slov. dom«, ne pozabite nakazati še tistih 9 lir za koledar, ki bo ravno letos poln perečih in zanimivih člankov, kakor tudi koristnega čtiva. Pomnite pa dobro, da bo koledar izšel samo v tolikih izvodih, kolikor bo naročil! Zato nikar ne odlašajte, ampak ga naročite ob prvi priliki!

Axel Munthe: **»Spomini in utrinki«** 16

VII. Zivaloslovje

Pravijo, da je ljubezen do človeštva najvišja vseh kreposti. Z vsem srcem občudujem ljubezen do človeštva in vem dobro, da je značajka plemenitih duhov. Moja duša pa je premajhna in moje misli plahutajo prenizko nad zemljo, da bi jo mogel kdaj doseči. Priznati moram, da čim delj živim, tem bolj se oddaljujem od tega lepega ideala. Lagal bi se, če bi dejal, da ljubim človeštvo.

Vendar pa ljubim živali, zatirane, zaničevane živali in prav nič se ne zmenim zato, če se mi ljudje smejejo, ker lepše z njimi shajam kakor z večino ljudi, ki jih srečavam.

Če si komu govoril pol ure, imaš navadno kar dovolj, kaj ne da? Vsaj jaz se potem zmeraj skušam izmuzniti in vedno se čudim, da se osebi, s katero sem govoril, ni že davno zahotelo, da bi jo pobrisala. Toda v družbi prijaznega psa mi ni nikdar dolgčas, čeprav ga ne poznam in on mene ne. Večkrat kadar srečam psa, ki gre čisto sam po svojih potih, se ustavim in ga vprašam, kam drži njegova pot, pa še malo se pogovorim z njim. Čeprav ne pride med nama do daljšega pomenka, mi zmeraj dobro dé, če ga pogledam in se skušam utopiti v misli, ki švigajo po njegovih možganih.

Psi imajo to prednost pred človekom, da ne morejo hliniti, in Talleyrandov rek, da smo iznašli govorico, da bi lahko skrivali svoje misli, pri pseh ne drži.

Nič mi ni, če sedim pol dneva na travniku in gledam živino, ki se pase; opazovati ponašanje in vnanjost majhnega osla pa je za duševslovca eno najbolj svojskih razvedril. A osli so prav posebno zanimivi, če so prosti: privezan osel je zdaleka bolj zaprt vase in ni tako naraven, kakor če je prepuščen samemu sebi; temu se pa navsezadnje ne moremo prav nič čuditi.

Nekoč sem v Ischiji delj časa živel skoraj izključno z oslom. Usoda naju je združila. Nastanil sem se v majhni čolnarski koči tam doli ob Marini in osel mi je sosedoval. Nisem mogel spati v zadušljivih hotelskih sobah in ves vesel sem sprejel povabilo prijatelja Antonia, naj se nastanim doli ob Marini v njegovi hladni čolnarnici, medtem ko bo on na ribjem lovu v gaetskem zalivu. Krasno sem živel tamkaj med kotli in ribiškimi mrežami in na krnu prevrnjenega starega čolna sem pisal dolga ljubezenska pisma morju. Kadar se je zvečerilo in se je v čolnarnici stemnilo, sem legel spat v viseči spalni plahti; jadro mi je bilo za odejo, spomin na srečen dan pa za zglavje. Zaspal sem z valovi in zbudil sem se z dnem. Vsako jutro me je obiskal sosed, stari osel in poštulil svojo častitljivo glavo skozi odprta vrata pa me nepremično gledal. Zmerom sem se čudil, zakaj stoji tako mirno in me samo debelo gleda. Nisem mogel najti druge razlage, ko da se mu zdim tako zal, da se me ne more nagledati. Ležal sem napol zbujen in ga opazoval — meni se je pa on zdel tako ličen, da je bil vreden občudovanja. Zdel se mi je ko kak star družinski portret, ko je stal s svojo sivo glavo v okviru vrat in se odražal v sinjem ozadju poletnega jutra. Tam zunaj se je svetloba čedalje bolj razžarevala in čista morska gladina se je jela iskriti. Nenadoma je priskakljal sončen žarek in mi zaplesal naravnost v oči. Skočil sem pokonci in pozdravil zaliv. Ves dan nisem imel nobenega posla, a ubogi osel bi moral prav za prav biti že dolgo na delu v Casamiccioli. Vendar pa se je med nama vnela tolikšna ljubezen, da sem mu preskrbel namestnika, tako da sva poslej z veselim srcem lahko pohajkovala ves dan okrog kakor prava potepuha in romala kakor koli se nama je zahotelo. Včasih sem šel jaz naprej, osel pa mi je mirno stopical za petami; včasih pa si je on izbral neki cilj, tedaj sem seveda šel jaz za njim. Ves čas sem z veliko pozornostjo preučeval zanimivo osebnost, na katero sem tako nepričakovano naletel; že dolgo nisem bil v tako prijetni družbi. O vsem tem bi lahko povedal še marsikaj, a ta dušeslovna preiskovanja bi se mnogim mojim bralcem utegnila zdeti preveč resna snov; zato mislim, da bo bolje, če se kar tu ustavim.

In ptice — kdo bi se jih mogel naveličati? Ure in ure lahko sedim na kamnu, poraslem z mahom in poslušam, kaj mi ima ljubka, majhna ptica povedati — jaz, ki ne morem nikdar imeti svojih misli zbranih, kadar kdo govori z menoj. A ste že videli, kako lepo je gledati majhno ptico, kadar poje svojo pesem in zdaj pa zdaj sklanja mično glavico pa posluša, če ji bo kdo odgovoril tam daleč iz gozda? Ali ste že v poznem poletju, ko ptica mati uči svoje otroke govoriti — ne mislite, da je vse to le stvar nagona; tudi ti mladi dobijo pouk v pojočem jeziku — opazovali ta pouk, ko mati z zibajoče se stolice predava o tem ali onem in eno poletje stari mladiči skušajo jecljati za njo v jasnih otroških glaskih?

Kadar ptice umolknejo, pogledam samo po travi in mahu pa že srečam nove znance, ki mi delajo družbo. Nad zibajočo se travo in žitom švigne kačji pastir na krilih iz sončnega lesketa in vilne tenčice, globoko doli po stezi, ki se vije med orjaškimi travnimi bilkami, pa se majhna mravlja ubada s suho smrekovo iglo ter jo vlači na hrbtu. Pot je nerodna: zdaj se vzpenja strmo, zdaj zdrkne nizdol; zdaj potiska mravlja težko breme pred seboj kakor sani, zdaj ga nosi na vitkih plečih. Ko drži pot navzgor, se tako silno upre, da ji majhne nožice odrevenijo. Nenadno se zvali po strmem pobočju nizdol, a breme drži trdno v rokah; za nobeno ceno ga ne izpusti in spet se spravi na težavno delo, ker se ji mudi domov. Kmalu bo padla rosa, tedaj pa ni več varno zunaj v gozdu po neznanih stezah; najbolje je biti doma in počivati, ko je dnevno delo pri kraju. Pot se spet vzpenja in nenadno se prikaže mogočna gora, ki mravlji zapre prehod — mravlja dobro ve, kako je gori ime, jaz je ne poznam; vidim le kremen, tako velik kakor moja pest. Mravlja se ustavi in nekaj časa premišljuje, potem pa da s tipalkami znak, ki ga s svojimi trdimi ušesi ne morem dojeti. Pač pa se drugi takoj odzovejo klicu, zakaj izza suhega lista se prikažeta dve mravlji, ki hitita na pomoč. Opazujem vse tri, kako imajo vojni posvet in kako prilazijo nove moči, ki marljivo preskušajo težo bremena. Naenkrat vse skupaj osupnejo in prisluškujejo — bližu po potu stopa mravljinčja straža in vidim, kako odpravlja dve mravlji na pomoč tem, ki so v sili. Potem pa skupno zagrabijo kakor mornarji in počasi zvlečejo breme na vrh skale.

Kolikor vem, potrebujejo smrekovo iglo za popravo podrtin, ki jih je v mravljišču nedavno napravil potres. Koliko marljivih življenj je bilo morda strtih pod razvalinami zrušenih hišic? Katera zlobna sila je razdejala, kar je bilo zgrajeno s tolikim potrpežljivim garanjem? Ne upam si vprašati, zakaj kdo ve, če ni bil kak pohajajoč človek, ki je imel svoje veselje s tem, da je s palico razdejal mravljišče.

In vse tiste drobne živí, ki jim ne vem imena, a katerih svet opazujem z veseljem, so rojaki v veliki družbi stvarstva in nemara izpolnjujejo svoje javne dolžnosti mnogo bolje ko jaz svoje!

Če tako ležiš in gledaš v travo, postaneš nazadnje še sam prav majhen.

Končno se mi zdi, da sem tudi jaz le mravlja, ki vlačim svoj težki hlod po neznanih gozdnih stezah. Zdaj se pot vzpenja, zdaj spet pada. A važno je, da se ne vdam. In če mi kdo malo pomaga pa poprime tam, kjer je hrib prestrm in hlod pretežak — potem je vse dobro.

A naenkrat pride mimo usoda in poruši vse, kar je človek s tako hudim trpljenjem gradil.

Mravlja se bori naprej s svojim bremenom in ga vlači globoko v neznani gozd. Pot je dolga in še je malo časa, preden bo dnevno delo pri kraju in preden bo vse zagrnila rosa.

A visoko nad nami plahuta sen na krilih iz sončnega lesketa in vilinih tenčic.

Ljubljanski obrtniki pred pol stoletja

Ljubljana, 7. avgusta.

Nič ni čudnega, če je obrt v Ljubljani zelo razvita, saj predstavlja naše mesto osrčje slovenskega naroda, mesto, v katerem so vse važnejše ustanove in podjetja. Pa tudi pred pol stoletja je bila obrtnost v Ljubljani prav tako razvita, seveda primerna za tedanjem prilike. Takrat je bilo v Ljubljani 1530 obrti. Več desetletij je seveda trajalo, preden so obrti dosegle tolikšno število. Počasi, toda vztrajno so naraščale, posebno odkar je bil uveljavljen obrtni red dne 20. decembra 1859. Še najbolj ugodno se je razvijala trgovina. Ljubljanska trgovina je imela zdravo podlago in je uživala splošno zaupanje. Ljubljanski trg je bil tudi izven meja nekdanje Kranjske na dobrem glasu. Bolj kakor trgovina pa se je razširila mala obrt. Marljiv in varčen obrtnik se je v tedanjih časih kaj lahko dokopal do primernega blagostanja.

Kaj malo dela so imeli v Ljubljani stavbni mojstri in še cela vrsta drugih, katerih posli so zvezani z novimi stavbami. Naši stavbeniki so morali zaradi tega hoditi na dela izven mesta in celo izven dežele meje. Največ dela so imeli še na Primorskem. Naši stavbeniki so bili zelo solidni in uživali veliko zaupanje.

Po znanem velikonočnem potresu leta 1895 je bil mali obrtnik občutno prizadet. Mnogim je potres vse uničil in bili so obupani ter sklenili, da ne bodo svoje obrti več obnovili. Prodajalne so bile z malimi izjemami prazne, delavnice rokodelcev zapuščene in v tovarnah je delo zastalo. Ni bilo ne kupcev ne odjemalcev in celo delavci so iz mnogih podjetij zbežali. Le znatna podpora, ki jo je dala takratna vlada ljubljanskemu prebivalstvu, je mnogim spet pomogla na noge. Delo se je obnovilo. Začeli so popravljati porušene hiše. V Ljubljani se je začelo veselo gibanje, dan za dnem so prihajale cele trume delavcev z Goriškega, iz Furlanije in iz Italije. Prišlo je mnogo stavbenikov, zidarskih mojstrov. Številni prevozniki so prišli v Ljubljano, da bi kaj zaslužili. Povsod je bilo polno stavbnega dela. Od takrat se je tudi obrt postavila na nove temelje. V potresni dobi je bilo v mestu 5 stavbnih mojstrov, 4 zidarski, 3 tesarski in 4 kamnoseki.

Že leta 1905 se je število omenjenih obrtnikov spremenilo takole: stavbenikov je bilo 7, tesarjev 4, zidarskih mojstrov 6 in 3 kamnoseki. Istega leta so imeli stavbeniki 1936 zidarskih in 120 tesarskih delavcev. Pri zidarskih mojstrih je bilo 176, pri tesarskih 119 in pri kamnoseških približno 60 delavcev. Število se je torej, če ga primerjamo s prejšnjimi leti, znatno pomnožilo. Tudi obratna glavnica se je pri mnogih mojstrih povečala za dva- do trikrat.

Ljubljanski stavbeniki so imeli v popotresni dobi težko nalogo, ki pa so jo častno opravili in dokazali kaj zmore slovenski podjetnik. Tudi najhujša konkurenca jim ni nič škodovala in lahko so se kosali z najboljšimi stavbnimi podjetji izven meja. Podobno kakor stavbna obrt so se silno razvile tudi pomožne stavbne obrti. Tu bi bilo omeniti predvsem stavbno mizarstvo. Leta 1894 je bilo stavbnih mizarjev le 5, dočim se je število do leta 1905 podvojilo. Izmed 10 podjetij so bile kar 4 tovarne. Število delavcev je poskočilo od 95 na 190.

Tudi število pleskarjev se je pomnožilo za približno 80%. Leta 1894 jih je bilo 7, l. 1905 pa že 12. Zelo številni so postali tudi sobni slikarji, še predvsem zaradi tega, ker za njihovo delo ni potreba bogve kako velika obratna glavnica. Tudi stavbni ključavničarji so se pomnožili za 40%. Ključavničarstvo se je razvijalo primerno, čeprav niso bile razmere kaj prida ugodne za to obrt. Pred leti so si namreč priborili stavbni mizarji pravico, da smejo sami nabijati okove na okna in vrata. Te pravice so se pridno posluževali in tako odjedali kruh poklicnim ključavničarjem. Razmeroma malo so se pomnožili stavbni kleparji. Le za kakšnih 20%.

Okus se je v vseh stavbnih pomožnih obrtih znatno izboljšal, v prvi vrsti pri pleskarjih in sobnih slikarjih, na katere je prav ugodno vplivala ljubljanska strokovna šola.

Živahna stavbena delavnost, ki je bila posledica potresne nesreče, pa ni bila samo v dobro razvoju stavbnih obrtov, marveč so tedaj nastale nekatere obrti, katerih doslej sploh ni bilo v Ljubljani. V prvi vrsti je treba navesti izdelovanje umetnega kamenja in izdelovanje betonskih predmetov. Ti obrtniki so izdelovali stopnice, plošče, okraske iz betona za stavbe, ograje za balkone, cevi za kanale in podobno. Prvo podjetje te vrste je bilo ustanovljeno v mestu leta 1902. Tudi stavbno kiparstvo je novejšega izvora. Stavbe so tedaj krasili z okraski iz mavca in drugih tvarin. — Nastala je tudi obrt teracerjev, ki so polagali v veže, kuhinje, hodnike teraco-tlak. Ko pa so prišli v mesto izdelovalci umetnega kamenja, pa je obrt teracerjev čisto izginila. Tudi izdelovalci parketov so prišli v popotresni dobi na svoj račun. Dotedaj so namreč parketne deščice uvažali iz Vrhnike, Škofje Loke in Kranja, tedaj pa je odprl svojo tovarno za parkete lastnik mizarske tovarne Karel Binder. — Tudi izdelovanje žične mreže je prinašalo lepe denarce. Žične mreže pa so izdelovali tedaj samo v eni tovarni (Žabkar). Tovarno je zgradil leta 1898. V njej je tudi izdeloval ključavničarske izdelke in predmete iz litega železa. Samo pri izdelovanju mrež je bilo stalno zaposlenih 30 do 40 delavcev. Kasneje je bila ta obrt prepuščena bolj ljubljanskim ključavničarjem. Zaradi velike zidarske podjetnosti je bilo veliko povpraševanje tudi po apnu. Dva posebna trgovca sta bila v mestu, ki sta se ukvarjala s pripravljanjem apna.

Opisane obrti so bile v tedanji Ljubljani najvažnejše. Obrti pa so se kasneje vedno bolj izpopolnjevale in v mesto so prišla razna trgovska podjetja, ki so dala trdne temelje slovenskemu gospodarstvu. Cele strani bi lahko napisali o uspehih slovenske podjetnosti in pridnosti.

Hudi nalivi in naglo naraščanje voda

Rekordno nizka temperatura — Vode narasle povprečno za 1 meter

Ljubljana, 7. avgusta.

Bližamo se Lovrencovi nedelji, ko je zadnji čas za setev repe, ko Lovrenc tudi vreme obrača. Letošnji pasji dnevi niso po dosedanji vremenski bilanci še pokazali svojega pravega, dobesednega pomena, da bi nastopili s pravcato vročino, kakor n. pr. druga leta, tako pred 15 leti, ko je bila ob tem času strašna suša, ko je bila zemlja globoko razpokana. Letos je nasprotno prav globoko namočena ter je moče za vse poljske pridelke kar dovolj. Avgust je nam doslej prinesel že prav mnogo dežja.

V ponedeljek je v spodnji okolici proti Turjaku besnela huda nevihta, kakor smo že o tem poročali. Torek in sreda sta bila prav hladna in soparna. Splošno je avgust nastopil s prav hladno, zelo nizko jutranjo temperaturo. Tako smo imeli n. pr. 1. avgusta zjutraj +12.6 stopinj C, včeraj v sredo 6. t. m. je bila najnižja jutranja temperatura +14.5 stopinj C. Danes je po včerajšnjih hudih nalivih nastopilo izredno hladno vreme, kakoršno že kmalu ni bilo druga leta ob tem času. **Najnižja jutranja temperatura je davi znašala +6.6 stopinj C.** Včeraj pa je bila najvišja +18 stopinj C.

Tako hudih nalivov, kakoršni so bili včerajšnji, vremenska kronika že kmalu ni zaznamovala v prvih dneh avgusta. Nad Ljubljano se je prav za prav utrgal oblak. Posledica je bila, da so vse vode začele silovito naglo naraščati. Povsod so povprečno narasle za 1 m. Huda ura je bila tudi po krajih proti Vrhniki in Notranjski. Nad Polhovim gradcem je besnela silna nevihta.

Pri hidrocentrali vevških papirnic na Fužinah je Ljubljanica dosegla davi vodno stanje 1.85 m in je narasla za 1.05 m nad normalo v zadnjih 24 urah. Že pri Fužinah se je Ljubljanica proti Studencu razlila čez bregove po travnikih, velika je povdenj pri Zalogu ob izlivu Ljubljanice v Savo. Vse je pod vodo. Vsi Ljubljaničini pritoki so prav tako močno narasli in se razlili po travnikih in njivah. Ižca je v bližini barjanske šole narasla za 1 m. Pod vodo so travniki ob Ljubljanici v Črni vasi, Lipah in višje proti Vrhniki. Pri Bevkah so polja poplavljena. Nastala je znatna škoda.

Zanimivi so podatki meteorološkega zavoda glede včerajšnjih nalivov. Po ombrografovi krivulji, ki je slično začrtana kakor pri barometru, je začelo deževati točno ob 9 dopoldne ter je neprestano silovito deževalo tja do 18.20 ure. V tem kratkem času je padlo celotno 41.6 mm dežja. V avgustu sploh pa 47.4 mm. Takih nalivov res kmalu že nismo imeli v Ljubljani in okolici. Po gorah je zapadel sneg. —d

Krompir »rožnik« je dobro obrodil

Skrb poljedelcev in tistih, ki so letos prvič na svojih ali najetih njivah zasadili krompir, je bila, kako bo obrodilo. Krompir, ta važna in v skrajni sili tudi edina hrana, potrebuje le malo moče, pač pa precej sončnih dni. Letošnje poletje ni bilo ugodno za krompir in vendar se je zgodil čudež: le nekaj toplih dni je zadoščalo, da je krompir obrodil.

Prvi krompir, ki zraste na tleh Ljubljanske pokrajine, je kifeljčar. Pri nas velja za nekakšno vrtno specialiteto, manj za živilo. Letina kifeljčarja pa je bila krog Ljubljane kar skromna in gomoljike kifeljčastega krompirja drobne, komaj za to, da so Ljubljančani vedeli, kakšen je letošnji prvi krompir. Skoraj ves prvi krompir kifeljčar so nam dobavili po večini Goričani.

Vse drugače pa je sedaj s krompirjem »rožnikom«. Ta vrsta krompirja spada tudi v prve zgodnje vrste krompirja in dozori na dobro pognojenih in negovanih tleh že sredi ali konec meseca julija, prav gotovo pa v začetku avgusta.

Izkazalo se je, da je krompir vrste »rožnik« za Ljubljansko polje in za Ljubljansko barje izvrsten. Res je, da »rožnik« zgodaj dozori, da ima manjši odstotek škroba, kakor pozni zreli, beli krompir, toda prav dobro hranilo je, ki v časih, kakor so današnji, pride vsem prav.

Letošnja pomlad, kakor, da je bila v okolici ugodna za to vrsto krompirja. Morda še nikoli ni »rožnik« tako lepo uspel, kakor letos. Prav te dni ga kopljejo in ljudje se čudijo, kako debele gomoljike kopljejo iz zemlje.

Pač pa so okoli Ljubljane njive, kjer so ljudje zasadili »rožnik«, ki pa ni uspel. Temu zgodnjemu, avgustovemu krompirju namreč škodujeta predvsem dva sovražnika — bramor in voluhar. Ponekod je »rožnik« ves ogrizen in sneden. Kjer sta se vgnezdila miš voluhar in žužek bramor, tam najbrže ne bo niti s skromnim krompirjem »rožnikom« nič.

Beli zreli krompir tudi počasi dozoreva. Ima prav iste sovražnike, kakor sta ga dosedaj imela krompir kifeljčar in krompir rožnik.

Ta izkušnja letošnje letine nam daje dober praktičen nauk: zemlja in sadež sta pri nas dobra, vendar bo treba več pažnje posvetiti poljskim škodljivcem. —r

Popravljanje ljubljanskega gradu

Ljubljana, 7. avgusta.

Odri na gradu marsikoga motijo, da je mestna občina že začela s prezidavo in obnavljanjem tega najbolj častitljivega, a tudi po stoletjih trajno zanemarjanega poslopja. Zato pa moramo povedati, da sedaj mestni tehnični oddelek prezidava samo severovzhodni trakt na desni strani glavnega vhoda, kjer dobimo v okroglem stolpu gradu dostojno restavracijo z veliko razgledno teraso na slikovitih arkadah. K restavraciji bo spadal tudi ogalni stolp z gostilničarjevim stanovanjem v zgornjem nadstropju, spodaj bodo pa javna stranišča. Razen tega pa dobi grajsko poslopje monumentalen portal. Nove odre so pa postavili zaradi proučevanja detajlov, pročelij, da ugotove njih prvotno obliko, kakšne so bile okenske odprtine, kje so bile strelne line, kjer ogelniki in vzidani morda tudi rimski ali poznejši kamni z napisi itd. Za vse to je pa treba s pročelij na marsikaterih krajih odluščiti omet in preiskati zid. Sedanji odri so bili torej postavljeni samo zaradi priprav za poznejše restavriranje gradu in obnovo njegove prvotne oblike. Prvi del raziskavanj je že končan, ko so bili ugotovljeni raznovrstni prizidki, ki bodo odstranjeni, sedaj je pa treba najti še prvotno obliko pročelij, torej raznih podrobnosti. Ko bodo po teh raziskavanjih napravljeni načrti, bo šele mogoče pričeti z obnavljanjem, kar se bo zgodilo v treh odsekih, kar bo trajalo kaka tri leta. Tudi preprostemu človeku je popolnoma jasno, da je za tako veliko delo treba tudi dolgotrajnih priprav in znanstvenih raziskav, posebno pa ljubljanska občina sama v sedanjih časih ne bi zmogla stroškov za obnovo in prezidavo vsega gradu brez pomoči pokrajine in države. Ker je pa ljubljanski grad krona vse pokrajine, Ljubljančani upravičeno pričakujejo, da bo ljubljanski grad gotovo v tem času prenovljen in prezidan za muzejske namene, ki naj predstavijo svetu Ljubljano in njeno pokrajino v preteklosti in sedanjosti z najrazličnejših strani.

Preimenovanje ulic. V Ljubljani je bila preimenovana prva skupina ulic, ki so vse dobile nova italijanska imena. Napisi so dvojezični. V tej prvi skupini preimenovanih ulic so med drugimi tudi imena Verdija, Puccinija, Petrarce, Marconija, Ulica 3. maja ter Ulica Soške divizije, ki je prva prispela v Ljubljano.

Msgr. Trinko se je nevarno ponesrečil

Kakor poroča bolonjska L'Avvenire d'Italia, je v ponedeljek zvečer msgr. profesor Ivan Trinko v Vidmu (Udine) stopil iz neke trgovine, kjer je kupoval električno svetilko. V mraku, ko je šel čez cesto, se je pa zaletel vanj neki kolesar s tako silo, da je starega gospoda treščil ob tla. Msgr. Trinka so najprej prepeljali v nadškofijsko semenišče, kjer je zdravnik ugotovil hudo vročino. Rentgenolog dr. Chizzola ga je v torek zjutraj pregledal in ugotovil notranje poškodbe, nakar so msgr. Trinka prepeljali na kliniko prof. Cavarzeranija. Njegovo stanje je v torek zjutraj bilo še precej zadovoljivo. Msgr. Trinko uživa v mestu in vsej Benečiji velik ugled in visoko spoštovanje, zaradi česar je pred kliniko zbranih polno ljudi, ki se zanimajo za zdravje priljubljenega profesorja. Tudi mi želimo velikemu kulturnemu delavcu skorajšnje zdravje.

Opozorilo družinskim poglavarjem

Opozarjajo se vsi poglavarji družin in poglavarji skupnih gospodinjstev, ki jih še niso obiskali zastopniki za popisovanje, da bi jim izročili popisne pole, da so dolžni osebno priti na občinski popisovalni urad in izročiti tam popisno polo svoje družine ali članov skupnega gospodinjstva. Za Ljubljano se ta urad nahaja na Bleiweisovi c. 23 v poslopju mestne ženske realne gimnazije.

Kdor bi te dolžnosti ne storil, ga bodo zadele določbe predpisov za izvedbo popisovanja, izdane od Visokega Komisarja dne 9. julija t. l., in kazni, ki jih ti predpisi navajajo.

Opozorilo ljubljanskim živinorejcem, ki dobavljajo mleko

Prehranjevalni zavod Visokega Komisariata poziva vse živinorejce na področju mesta Ljubljane, ki dobavljajo mleko neposredno svojim strankam ali prekupcem, da se zglase najpozneje do sobote, dne 9. avgusta dopoldne med uradnimi urami v Prehranjevalnem zavodu, odseku za mleko, Gosposka ulica 12, kjer bodo dobili formularje prijav za proizvodnjo in porabo mleka ter prejeli potrebna navodila. — Prehranjevalni zavod opozarja, da bodo za bodočo oddajo in prodajo mleka potrebne posebne legitimacije, katere bodo izdane samo osebam, ki bodo pravilno izpolnile navedene prijave.

Koledar

Danes, četrtek, 7. avgusta: Kajetan.
Petek, 8. avgusta: Cirijak, m.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič-Tržaška 48.

E. I. A. R. - Radio Lubiana

Petek, 8 avgusta: Ob 7.30 poročila v slovenščini, 7.45 pisana glasba, med odmorom napoved časa, 12.30 poročila v slovenščini, 12.45 operna glasba, 13.00 časovna napoved in poročila, 13.15 vojno poročilo, 13.17 himne in vojne pesmi, 14 poročila, 14.15 citraški zbor, 14.45 poročila v slovenščini, 17.15 moderna glasba; zraven nastop Jožka in Ježka, 19 italijanščina za Slovence, 19.30 poročila v slovenščini, 19.45 simfonična glasba, 20.00 radijska poročila, 20.20 razgovor v slovenščini, 20.30 radijski orkester; sodelujeta operna pevca ga. Kogejeva in g. Franzl, 22 orkestralna glasba, 22.20 koncert pihalnih godal, 22.45 poročila v slovenščini.

CARTA PER POSTA AEREA „IMPERO" PISEMSKI PAPIR ZA ZRAČNO POŠTO
CARTELLE da 50/50 fogli e buste
BUSTONI da 10/10 formato QUARTINA
BUSTONI da 10/10 formato OLANDINA
RICHIEDETELA OVUNQUE
MAPE s 50/50 pismi in ovitki
ZAVITKI 10/10 formata QUARTINA
ZAVITKI 10/10 formata OLANDINA
ZAHTEVAJTE GA POVSOD
„LA NUOVISSIMA" - VIA PORTAMEDINA, 44 - NAPOLI

PHILIPS
Lampade elettriche di tutti i tipi e per qualsiasi applicazione, prodotte nei grandiosi stabilimenti di Alpignano (Torino), dotati di macchinario modernissimo e di laboratori sperimentali perfetti.
Richiedere listini alla
PHILIPS S.A.I.
MILANO - VIA S. MARTINO, 20
LAMPADE PHILIPS ŽAREČA LUČ
Visokovrstne električne žarnice, za različne uporabe, proizvod znanih, velikih tvornic v Alpignano (Torino), opremljenih z najmodernejšimi stroji in z dovršenimi eksperimentalnimi laboratoriji.
Zahtevajte cenik pri:
PHILIPS S.A.I.
MILANO - VIA S. MARTINO, 20

Charlie Chan v San Franciscu

»Potem je tukaj tudi gospa Tapper-Brook,« je pristavil Chan. »Toda komaj si upam navesti njeno ime.«

»Kar ostanite trmasto na svoji poti,« se je zadrl Flanery. »Zadosti mi je, da omenite eno ime in že takoj izbrišem tisto osebo iz svojih načrtov ... Katera od teh žensk? ... Vso stvar bom moral sedaj zgrabiti znova.«

»Revež sem in ubit,« je dejal Chan. »Pa vendar se mi cela kopa misli podi po glavi. Ali poznate tisti stari kitajski pregovor: »Najtemnejše mesto v sobi je zmerom prostor pod samo svetilko?«

»Do grla sem že sit teh vaših kitajskih pregovorov!« je zagodrnjal Flanery.

»In kaj pomeni ta, ki sem ga bil ravnokar povedal? Enostavno to, da nad nami sije zasleplijiva luč. Tu je resnica, nadzornik Flanery. Nikar ne izgubljajte glave in ne prenehajte misliti na Evo Diran.«

»Zakaj spet to?« se je proti svoji volji začel zanimati Flanery.

»Zato, ker je malo manjkalo, da niste odnesli največje zmage v svojem življenju. Čez nekaj ur vas bodo pohvale kar oglušile!«

»Govorite jasneje!«

»Čez nekaj ur boste prijeli morilca sira Frederika Bruceja,« je mirno odgovoril Chan.

»Kako to? Iz česa to sklepate?«

»Pojasnil vam bom vse, toda le pod pogojem, ki se vam bo sedalje zdel morda težak,« je nadaljeval Chan. »Toda zaklinjam vas, da je v vašo korist, če se pokoravate temu pogoju.«

»Kakšen je ta pogoj?«

»Spet morate ubogati moje nasvete ... nasvete Kitajca.«

Flanery se je začel zmeden vrteti po svojem stolu. Rad bi odstranil svojega tekmeca, toda nekaj je bilo v vedenju tega majhnega človeka, kar ga je prisililo k omahovanju.

»Zopet naj vas poslušam? Kaj pa sploh hočete? No, kaj pa mislite o meni?«

Nadzornik Duff je vstal in si prižgal pipo.

»Ako je točno, da cenite moje mnenje,« je začel Duff, »potem mi dovolite, da se pridružim vašemu tovarišu in da vas z njim vred prosim, da ga še tokrat ubogate in storite tisto, kar vam bo povedal.«

Flanery ni takoj odgovoril:

»S kakšno bombo pa se boste sedaj pojavili?« je končno zamrmral. »Ali je spet kakšna slutnja?«

Chan je odkimal z glavo.

»To je pa popolna gotovost. Jaz sem sicer neumen človek, po rodu z majhnega otoka in zato grešim pogosteje, kakor bi bilo potrebno. Toda tokrat vam jamčim za uspeh. Čujte mojo razlago in jaz vam bom vse dokazal. Čez nekaj ur, če boste le hoteli delati po mojih navodilih, bo prišlo do neke aretacije. V Scotland Yardu, katerega član je tudi nadzornik Duff, imajo za vsak zločin glavni dokazilni material. Za ta primer, s katerim se bavimo, obstoji takšen dokazilni material.«

»Ali copate?« je vprašal Flanery.

»Ne. Copate so nam dragocene, pa ne neizogibno potrebne. Poglavitno, kar naj nas pripelje na pravo pot, je bilo na mestu, kjer je bil storjen zločin, in sam pokojnik je poskrbel za to. Ko je sir Frederik videl, da se mu približuje smrt, se je priplazil do ene izmed knjižnih polic in potegnil iz nje ... uganite kaj? Za nas dragocen kažipot, ki mu je padel iz roke, ki se je začela v smrtnem boju krčiti, je obležal zraven njega. Namreč letno poročilo Cosmopolitan Cluba«

Nastopil je kratek molk. Chanov glas je zvenel prepričljivo.

»Dobro ... In kaj mislite na temelju tega storiti?« je vprašal Flanery.

»Rad bi, da bi vi in nadzornik Duff prišla v Cosmopolitan Club in bi se tam vsi trije čez pol ure dobili. Biti bomo morali zelo potrpežljivi in se nekaj časa vesti mirno, kakor ledeni kipi. Ne morem vam vnaprej povedati, kako dolgo bo to trajalo, toda v danem trenutku vam bom lahko pokazal morilca sira Frederika in dokazal svojo trditev.«

Flanery je vstal:

»Pazite, to je zadnja priložnost, ki se vam ponuja! Če me še tokrat potegnete za nos, vas bom dal pregnati od tod kot nadležnega tujca. Na svidenje čez pol ure v Cosmopolitan Clubu. Tam se dobimo.«

»Nadležni tujec vas bo tam čakal pri vhodu,« je smeje odvrnil Chan. »In upa, da boste spremenili mnenje o njem. Gospod Kirk, ali bi bili tako ljubeznivi in odšli z menoj?«

Chan in Kirk sta odšla.

»Charlie, zdi se mi, kakor da nadzornik Flanery ni ravno navdušen nad vami?« je rekel Kirk, ko sta stala na ulici in čakala na taksi.

»Še hujše bo, boste že videli čez pol ure,« je odvrnil Chan.

Kirk ga je začuden pogledal:

»Zakaj? Kaj se bo dogodilo?«

»Pokazal mu bom pot uspeha, toda on bo potem hotel vse lavorike pobrati sam in prav zato mu je že sedaj moja navzočnost neprijetna. Noben človek, ki se mu je posrečilo povzpeti se navzgor, nima rad tistega, ki mu je pomagal, da se je povzpel kvišku.«

Vstopila sta v avtomobil.

»Cosmopolitan Club!« je ukazal Chan, potem se pa obrnil h Kirku:

»In zdaj se moram ponižno prikloniti pred vami in vas prositi za odpuščanje. Jaz sem pregrdo zlorabil vaše zaupanje.«

»Zlorabili ste moje zaupanje?« je nenadno ponovil Kirk.

Chan je potegnil iz žepa zmečkano kuverto, na kateri je bil popackan naslov.

»Pred nekaj dnevi sem se vtihotapil v vašo pisarno, ko ste pisali neka pisma in ste me prosili, naj oddam na pošto. Vsa pisma sem vrgel v nabiralnik, le enega ne.«

»Glej ga, glej!«

»Kakor vidite, to pismo ni odšlo. Ali ni to grdo ravnanje z moje strani? In do tako ljubeznivega gostitelja! Zlorabil sem vaše zaupanje.«

»Verjetno ste imeli za to opravičljiv razlog.«

»Razlog, ki ga bo čas tudi potrdil. Pa vendar mi recite, ali se vam ne zdi, da je bilo to moje ravnanje vendarle nesramno. Prosim vas, da mi oprostite.«

»Niti najmanj drzno.«

»Vi ste najljubeznivejši človek, kar sem jih srečal v svojem življenju,« je z nasmehom odgovoril Chan.

Avtomobil se je ustavil pred Cosmopolitan Clubom.

»Za hip moram na pošto, da popravim tisto, kar sem bil zagrešil,« je rekel Chan.

»Kako? Mar ne greva v klub?« je začuden vzkliknil Kirk.

»Kot sem rekel, grem najprej na pošto. Bodite tako prijazni in me počakajte pred vhodom v klub. Vratar ne spušča rad običajnih smrtnikov v to svetišče. Nočem se pritoževati nad njim, toda vendar bi vas prosil, da pazite, da me predčasno ne vrže od tam.«

»Pazil bom,« je obljubil Kirk. Med tem, ko je stal pred klubom, se mu je tisoč misli podilo skozi glavo »Ne... ne... to je nemogoče. In Charlie Chan je bil tako nekam čuden...«

Čez nekaj trenutkov se je pojavil Chan in Kirk ga je odvedel mimo dostojanstvenega, z zlatom obšitega klubskega vratarja. Potem sta prispela Flanery in nadzornik Duff. Iz Flaneryjevega vedenja se je lahko sklepalo, da ima malo zaupanja v vso stvar.

»Spet smo skupaj na sledi svoji lastni senci,« je rekel namesto »Dober dan«.

»Tokrat pa gre samo za našo senco, zagotavljam vam,« je odgovoril Chan. »Seveda samo pod pogojem, da bomo vsi popolnoma hladnokrvni. Ali ste sposobni za to? Možno je, da ostanete tukaj do opolnoči.«

»Res? Krasno!« je vzkliknil Flanery. »Dobro, pristanem na čakanje, toda zapomnite si, Chan, da je to zadnja priložnost, ki se vam nudi, da stvar popravite!«

Dalje.

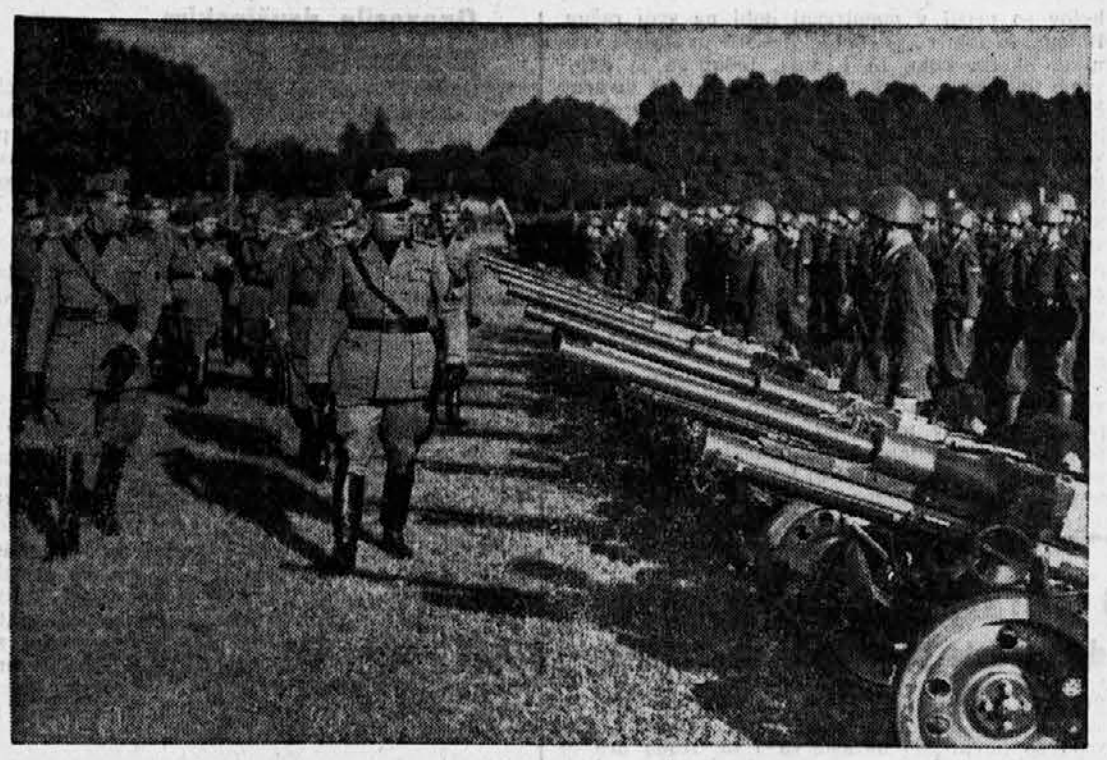

Duce pregleduje v Mantovi prvo legijo črnih srajc pred njenim odhodom na rusko bojišče.

Pomembne besede švicarskega zveznega predsednika

»Nikdar se ne sme pojaviti najmanjši dvom, da res hočemo biti nevtralni«

Za 650 letnico švicarske zveze je imel predsednik Wetter slavnostni govor, v katerem je med drugim povedal tudi tole:

»Naša vojska je trdno odločena braniti našo nevtralnost. To načelo splošne pravice je prevevalo že stoletja našo zunanjo politiko, toda mi vemo, da mora z voljo do svobode biti združen tudi sklep, da hočemo braniti nevtralnost pred sovražnikom, naj se pojavi kjer koli. Samo taka trdna in odločna volja daje tudi drugim državam potrebno jamstvo. Takšna nevtralnost v času velikih spopadov zahteva od naroda tudi krepke discipliniranosti. Nikdar se ne sme pojaviti niti najmanjši dvom o tem, da res hočemo biti nevtralni. Vsak dvom o tem pa bi bil tudi neupravičen, kajti vlada, vojska in narod vedo, kaj dolgujejo veliki preteklosti. Zdaj, ko v velikih imperijih odloča o pomembnih stvareh en človek, poglavar sam, tudi mi lahko izrazimo voljo vlade na enostaven in pospešen način. Možnost hitrih odločitev je za vlado zdaj nujnejša kot kdaj koli prej, bodisi na političnem ali na gospodarskem polju. Za to ima zvezni svet pooblastila, ki so bila soglasno sprejeta.

Noben Švicar ne sme pozabiti na svojo veliko odgovornost. Vsak je pri svojem delu, v svojem govorjenju in pisanju soodgovoren za usodo domovine. Vsak od nas naj se zato zaveda, da se bori za državo in za narod in naj temu primerno dela.«

Zvezni predsednik Wetter je potem še dejal, da švicarski narod ne sme kritizirati, soditi in obsojati. »Pravico do tega ima samo Bog. Naša naloga,« je končal predsednik svoja izvajanja, »je nasprotno ta, da prilagodimo naše simpatije državam in narodom, ki so v trdi preskušnji, da jim lajšamo trpljenje in pomagamo zdraviti zlo, kakor se spodobi narodu, ki je, iskreno rečeno, človekoljuben.«

Švedski pravosodni minister napovedal obsežne reforme na Švedskem

Švedski pravosodni minister Westman je imel v ponedeljek pred mladino kmečke stranke predavanje, v katerem je napovedal velike reforme na polju švedskega kmetijstva. Med drugim je omenil, da je švedska poslanska zbornica pred kratkim odobrila ustanovitev posebne tiskovne organizacije, ki bo imela nalogo vzpostaviti ozko sodelovanje med tiskom in vlado, pobijati tujo propagando ter braniti švedsko svobodo. Organizacija bo neposredno podrejena zunanjemu ministru. »Ni dovolj,« je dejal minister Westman, »da ljudstvo upravlja le dediščino svojih očetov. Gledati mora tudi v bodočnost. Sedanja vojna ni povzročila globokih sprememb samo na polju zunanje politike, pač pa tudi v socialnem življenju. V teh časih so bolj kot kdaj prej potrebne temeljite spremembe kakršne so bile izvedene zdaj tudi v drugih državah. Naše delo na tem polju se ne sme ustaviti, pač pa iti dalje, v duhu časa, ki zahteva celih mož.«

Poročilo iz Stockholma pravi, da so navzočni ministrove besede sprejeli z navdušenim ploskanjem.

Afriška ljudstva govore 600 jezikov

Zelo je razširjeno napačno prepričanje, da so jeziki, ki jih govore ljudje v Afriki, še zelo primitivni in drug drugemu silno podobni. Dunajski vseučiliški profesor Čermak je imel zadnjič o tem pred številnim občinstvom predavanje, pri katerem je navijal tudi gramofonske plošče, da se je vsak od poslušalcev lahko prepričal, kako ti afriški jeziki zvene in če so res drug drugemu tako zelo podobni. Med drugim je prof. Čermak povedal, da afriška ljudstva zdaj govore nič manj ko 600 jezikov.

Po mnenju tega dunajskega učenjaka je treba razlikovati v Afriki po rodu in jeziku tri večje družine plemen in sicer spadajo v prvo vrsto tisti, ki bivajo po gozdovih, potem črnci, tretji pa so hamiti. Po jeziku so si te tri skupine ljudstev popolnoma različne. Največ narečij imajo plemena Suaheli, Haussa in Somali. Narečje plemena Suahelli zveni precej podobno italijanščini. Govorica primitivnih plemen, ki bivajo po afriških gozdovih ob zemeljskem ravniku, pa nasprotno ni nič drugega kot izgovarjanje surovih, hripavih glasov, ki so bolj podobni živalskim kot pa človeškim.

Angležinje vlečejo pipe in njuhajo

Švedski poročevalec je iz Anglije poslal svojemu listu dopis, v katerem pravi med drugim tudi tole:

»Zaradi pomanjkanja tobaka za cigarete, se je zelo dvignila poraba tobaka za njuhanje. Zastopnik neke londonske tvrdke, ki že 300 let prodaja takšen tobak, je povedal, da se je potrošnja povečala za mnogo ton na mesec. Pomanjkanje cigaret je prisililo angleške dame tudi k temu, da zdaj vlečejo pipe. Kakor je znano, Angležinje kaj rade kade tudi po cestah in zato boš prav kmalu lahko videl, kako angleške dame vlečejo po mestnih ulicah pipe ali njuhajo.«

Newyorški list »Times Herald Tribune« poroča, da je vlada Združenih držav poslala brazilski vladi zahtevo, naj Brazilija zasede Azorske otoke, češ da so življensko važni za ameriško obrambo. Ta novica je povzročila po vsem svetu veliko razburjenje.

Lepo operete lahko tudi brez mila

Da bi prihranili razne maščobe v prvi vrsti za prehrano, so italijanski kemiki iznašli sijajna nadomestila tudi za milo

Nemški kemik Liebig je nekoč dejal, da se omikanost naroda lahko meri po tem, koliko mila dotični narod porabi. Italijan Mangazza pa je milo imenoval na kratko »zdravstveni termometer«.

Za izdelovanje mila pa so potrebne razne maščobe, kakršne v sedanjih vojnih časih v veliki meri uporabljajo tudi v druge namene in ki jim mora splošno narodno gospodarstvo posvetiti še prav posebno pozornost zlasti v tistih državah, kjer raznih maščob tudi v normalnih razmerah ni prav preveč v izobilju. Tako se je tudi Italija — piše »Popolo d'Italia« — z vso skrbnostjo lotila vprašanja, kako bi si zagotovila čim večje količine maščob v prvi vrsti za prehrano, za izdelovanje mila pa uporabljala v čim večji meri maščobne nadomestke.

Vojna je primesla raznovrstne omejitve ne samo glede uporabe posameznih živil, pač pa tudi drugih stvari, ki so potrebne ljudstvu za njegov obstoj in zdravje. Tako je bila nujno omejena tudi poraba mila, istočasno pa uvedeni razni nadomestki, s katerimi ljudstvo lahko ohrani telesno čistočo, poleg tega pa jih uporablja uspešno recimo tudi pri pomivanju kuhinjske posode ter za pranje raznovrstnega perila. Maščobe, ki so jih dosedaj uporabljali v Italiji za izdelovanje mila, se dajo vsaj v neki meri odlično nadomestiti z drugimi čistilnimi pripomočki, takimi, ki jih je dovolj na razpolago, poleg tega pa so tudi dosti cenejši.

Krompirjev odlijač, paradižnik, bršljan . . .

Torej smo se tudi v tem oziru znašli na polju nadomestkov, na polju, ki postaja vsak dan važnejše. Gre za nadomestke, ki jih je lahko dobiti in so poleg tega tudi čim bolj naravni. Gospodinje, zlasti tiste po deželi, so se gotovo že same prepričale, da je voda, v kateri so se kuhale testenine, krompir ali razno sočivje, zelo dobro sredstvo za pomivanje kuhinjske posode. Dobro tudi vedo, da je prav tako paradižnik (danes je morda za takšne stvari nekoliko predrag) najboljše čistilno sredstvo, če je pomešano z natrijevim silikatom in navadno sodo. Vedo dalje, da se na primer tudi bršljan da dobro uporabiti v ta namen. Toda to so bolj naravni pripomočki. Še dosti učinkovitejši pa so razni umetno narejeni industrijski izdelki, pa tudi dosti bolj praktični.

Izumi dr. Talentija

Za čiščenje stekla in posod po raznih laboratorijih in tudi kuhinjskih posod, kakor tudi porcelanastih in drugih podobnih izdelkov, je dr. Mario Talenti že lansko leto v glasilu »Annali d'Igiene« napovedal sredstvo, za katerega je sestavil naslednji obrazec: 660 gramov suhega karbonata sode v prahu (Solvayeva soda) in 340 gramov drobno zmletega kalcijevega karbonata (apnenca). S pomočjo vlažne cunje je treba s tem finim belim prahom drgniti posodo ali kak drug predmet, ki ga hočemo očistiti, prej pa se mora posodo seveda namočiti, lahko tudi v trdi in mrzli vodi. Ko posodo s tem prahom dobro odrgnemo, jo je treba potem samo še izprati v tekoči čisti vodi. Na ta način se izredno lepo pomije, tudi če je bila prej še tako mastna. Istočasno se tudi popolnoma razkuži, posebno še, če je gospodinja uporabljala vročo vodo. To je dr. Talenti dokazal tudi s številnimi bakteriološkimi poskusi.

Pranje s »tekočim milom«

V zdravstvenem oziru je izredne važnosti tudi čisto perilo. Dosedaj so gospodinje ali njihove pomočnice prale skoraj izključno le z milom. Brez dvoma je bilo to tudi priznano pralno sredstvo. Zelo zanimiv pa je način pranja in umivanja s takoimenovanim »tekočim milom«, ki ga je iznašel prof. Gasperini in ga zdaj že z velikim uspehom uporabljajo mnogokje. Koristno je uporabljanje tega tekočega mila v praktičnem in gospodarskem oziru. V 30 litrov vode je treba dati 360 gramov navadnega mizarskega lima, da se tako en ali dva dni namaka. (Razmerje je torej 12 gramov lima na vsak liter vode.) Potem se vse skupaj segreje. Treba je z leseno žlico mešati, da se lim ne prime posode, to pa toliko časa, da se vse raztopi. V vrelo ali vsaj zelo segreto tekočino je nato treba stresti še 150 gramov sode v prahu ali prej omenjene sode Solvay (na vsak liter tekočine približno 5 gramov), lahko pa tudi kristalne sode, toda te mora biti nekoliko več: na 30 litrov tekočine 390 gramov, kar odgovarja približno 13 gramom na vsak liter. (Navadna kavna žlička drži približno 5 gramov.) Perica pa mora paziti, da soda, ki jo uporablja pri tem, ni vnetljiva. Tekočino potem zlije v čeber, vanj pa da nato perilo, kos za kosom, tako da je čisto pod vodo. Perilo pusti v kadi nekaj ur, na primer čez noč.

Drugi dan se mora perilo zmencati, spet namočiti v čebru, še enkrat zmencati, izplakniti in oviti. Zlasti temeljito je treba na ta način oprano perilo izplakniti. Vode ne sme biti škoda, kajti drugače se bo perila še vedno držal lim, ki ga je perica prej dala v vodo. Pranja pa s tem še ni konec. Perilo je treba potem namočiti še v vodo, v katero se da nekaj kapljic tekočine proti madežem, seveda ne preveč, kajti drugače se perilo šele pokvari. Perilo postane tako sijajno belo in izginejo tudi razni madeži, kakor na primer madeži od vina, sadja ali česa podobnega.

Kako se pere naravna in umetna volna

Poleg spodnjega perila, pletenin in platnene obleke, čeprav so barvane, se na isti način lahko pere tudi naravna in umetna volna, pri čemer pa je treba količino sode nekoliko zmanjšati. Zadostuje že pol grama sode v prahu, ali nekaj nad en gram kristalne sode. Na ta način oprana volna nima nobenih madežev več ter ni samo za oko lepa, pač pa tudi lepo diši.

Ta navodila za pranje, zlasti pa še za pranje platnenega blaga, ki je danes tako dragoceno, so napisana v knjižici, ki jo je izdal propagandni oddelek Fašistične stranke in ki nosi naslov: »Kako se da prati brez mila«. V tej knjižici stoji na primer tole: Raztopite v mlačni vodi toliko žlic ogljikove sode, kolikor kosov perila imate. Pustite potem perilo namočeno približno 30 minut. Izplaknite ga nato v mlačni vodi ter ga razprostrite v senci, ne da bi ga ovijali, toda perilo mora biti vodoravno položeno, kajti drugače bi se niti raztegnile, če bi bilo perilo obešeno na vrvi.

O koristi tega novega postopka, kako je mogoče prati tudi brez mila, se gospodinje lahko same prepričajo. Ta iznajdba pa bo, če se bo uporabljala v večji meri — piše »Popolo d'Italia« — zelo koristna tudi na polju italijanske gospodarske samostojnosti, saj je za drago milo uvedla dober nadomestek, čigar pomen se bo v bodoče gotovo še v večji meri pokazal, kakor pa se je že dosedaj.

Plavolaske in vremenske napovedi

Strokovnjaki, ki se ukvarjajo z opazovanjem in prerokovanjem vremena v Ameriki, so spet iznašli nekaj novega, na kar bodo ponosne tudi plavolaske, ne samo tisti, ki so s to novostjo prišli na dan.

Znano je, da na vremenskih opazovalnicah že nekaj časa z uspehom uporabljajo tudi lase, kajti vprav lasje so tisti, s pomočjo katerih je mogoče precej natančno ugotoviti vlažnost zraka. In ker je zlasti v sodobnem letalstvu vremensko opazovanje in seveda čim točnejša vremenska napoved izredne važnosti, je novi izum našel tudi v letalstvu hvaležno področje. Ti vremenoslovci uporabljajo lase v svojih posebnih pripravah, ki jih baloni za opazovanje vremena spuščajo v zračne višave, in sicer po novem najrajši svetle lase, ker so se takšni izkazali za dosti boljše kot pa recimo črni. V vsaki takšni pripravi, »radijskem merilcu«, kakor jo imenujejo, je osemnajst las, ki služijo v ta namen, da z njimi »merijo« vlažnost zraka v različnih višinah.

Morda bo ta nova iznajdba pripravila vsaj plavolaske do tega, da las ne bodo odslej več strigle, pač pa jih pustile takšne, kakršne so, saj bi tako naredile morda veliko uslugo ne samo vremenoslovju in ameriškemu letalstvu, pač pa s tem tudi svoji tako silno iznajdljivi domovini.

V Švici bodo letošnjo jesen najbrž morali omejiti porabo kruha in se že posvetujejo o tem.

G. L. Bonelli: 16

Črni križar

Zgodovinski roman

Mladi poveljnik je s slabotnim, toda odločnim glasom dejal: »Nihče bolj kot jaz ne obžaluje tega, kar se je zgodilo. V svoje opravičilo morem povedati le to, da mi je neka čudna slabost preprečila, da nisem mogel izvršiti tega, kar mi je bilo naročeno. Moj oproda, ki me je danes zjutraj našel nezavestnega v šotoru, more pričati, da govorim resnico.«

»Slabost?« je porogljivo vprašal eden izmed poveljnikov.

»Res je to. Ko sem snoči pil vodo iz svojega meha, sem opazil, da je imela nek čuden okus. Takoj nato sem izgubil zavest. Mislim...«

Gotfrid je zamahnil z roko.

»Mislim, da niste vzeli pravega meha, gospod in da ste pili vse kaj drugega, kot vodo!«

Stari Ambrož, ki je ob Hugovih besedah postal pozoren, je sedaj hotel dvigniti roko, da bi obrnil pozornost poveljnikov nase in prosil za besedo. Toda preden je utegnil izvršiti svojo namero, je začutil na hrbtu bolečino, kakor od bodljaja in neki glas, v katerem je spoznal glas križarja, kateremu je prejšnji večer prodal omamni napoj, mu je zašepetal na uho:

»Molči, boter Ambrož, če ti je drago življenje! Prva tvoja kretnja bo lahko tudi zadnja!«

Starec je prebledel. Ni imel niti toliko poguma, da bi se ganil. Ostal je negiben in pozorno poslušal besede najvišjega poveljnika.

»Vitez iz Ivreje! Težko mi je izgovoriti besede obsodbe proti tistemu, ki se je v prejšnjih dneh izkazal kot pogumnega junaka. Toda pravičnost zahteva, da mora kazen biti sorazmerna s škodo, katero ste povzročili. Od tega trenutka niste več poveljnik v naši vojski in se tudi kot navaden vojščak ne smete udeležiti nadaljnih bojev v naših vrstah!«

Hugo je stisnil pesti.

»Pregnan!« je zamrmral in s široko odprtimi očmi zrl v poveljnika. »Onečaščen, kakor izdajalec!«

Nemir, ki je nastal med množico po Gotfridovih besedah, je nenadoma prenehalo, ko je obsojeni mladenič ponosno dvignil glavo in se okrenil proti vojščakom, ki so se gnetli za vrstami suličarjev. V globoki tišini so jasno zvenele Hugove besede.

»Poslušajte, tovariši! Bog mi je priča, da sem nedolžen. Sprejemam nase nezasluženo kazen, toda prišel bo dan, ko se boste vi vsi veselili mojega povratka.«

Nato pa se je zopet okrenil k zbranim poveljnikom. Gotfrid, ki je želel, da bi se zadeva čimprej zaključila, je namignil enemu izmed vojščakov, ki mu je podal meč, katerega je izročil mlademu vitezu.

»Vzemite moj meč, vitez! Ne potrebujemo ga več za sveto stvar. Vaš konj vas čaka na drugem koncu taborišča in...«

Hugo ga je prekinil.

»Ne bojte se, gospod Gotfrid; takoj bom zapustil taborišče. Kar pa se tiče mojega meča, ki ga smatrate za nevrednega, da bi služil sveti stvari, vam morem reči...«

V istem hipu je Hugo srečal žalosten pogled škofa Ademara, duhovnega vodje križarske vojske. To kar je čital v njegovih očeh, mu je presekalo besede gneva, katere je pravkar hotel izgovoriti.

»Bog naj čuva nad vami, Gotfrid Bujonski!« Samo to je še mogel izreči.

Tudi Gotfrid je hotel še nekaj pristaviti, toda beseda mu je zamrla na ustnicah. Zamahnil je z roko in na ta znak so pristopili štirje suličarji, ki so vzeli mladega viteza v svojo sredo in ga skozi mrmrajočo množico odvedli na drugi konec taborišča. Hugo je zajahal konja in zdirjal v smeri proti oddaljenim gričem, za katerimi je pravkar zahajalo sonce.

Med radovedno množico, ki je sledila izgnanemu vitezu skozi taborišče, je bil tudi Andrej in nekaj njegovih zvestih, ki so prišli z njim z Ivrejskega gradu. Ti so žalostno gledali za odhajajočim vitezom, čigar postava se je izgubljala v daljavi. Ko je izginil za griči, so se njihove oči napolnile s solzami.

IX. poglavje.

Prisega.

Hugo je bil zatopljen v žalostne misli in se ni zmenil za to, v katero smer ga nese njegov zvesti tovariš, edini, ki mu je še ostal. Šele ko se je popolnoma znočilo, se je zbudil iz mučnega razmišljanja. Razjahal je, odvzel konju težko sedlo in se pripravil, da si iz suhih vej naredi majhen ogenj.

Kmalu je plamen razsvetlil temino noči in nekoliko tudi temo v mladeničevi duši. Polagoma se je nekoliko pomiril, ker se je zavedal, da kazni ni zaslužil in v upanju, da bo mogel nekoč dokazati svojo nedolžnost. Medtem ko je použival borno večerjo, katero je izvlekel iz torbe, je začel delati načrte za bodočnost.

Kam naj se usmeri naslednje jutro?

Vedel je, da je v Edesi vladal Baldvin in da so k njemu prihajali številni vitezi, ki so si hoteli nagrabiti bogastvo, ne da bi se jim bilo treba izpostavljati težavam dolgotrajnih bojev. Toda nek notranji glas mu je šepetal, da naj se ne oddalji preveč od Gotfridove armade.

Zapustil je domovino z namenom, da se pridruži onim, ki so hoteli pregnati skrunilce Gospodovega svetišča, in sedaj ko je bil tako blizu cilja, naj bi se odpovedal sreči, da bi bil soudeležen pri zavzetju svetega mesta?

V dalji se je začulo peketanje konjskih kopit. Mladenič se je zdramil iz svojega razmišljanja, skočil pokonci in izdrl meč. Spoznal je, da se jezdeci bližajo kraju, kjer se je utaboril; sodil je, da jih mora biti kakšnih deset.

Kdo neki bi to moral biti?

Čez nekaj trenutkov se je iz teme prikazalo šest jezdecev in nek vitezu dobro znan glas je zaklical:

»Gospod Hugo!«

»Andrej!«

Čez hip sta se mladi vitez in zvesti oproda prisrčno objela.

Eden izmed Andrejevih tovarišev je vrgel na ogenj cel naročaj suhljadi in hipoma je zaplapolal vesel ogenj tam kjer je še pred nekaj trenutki bila le tleča žerjavica, ki se je v nočni temini zdela kot obupen klic na pomoč.

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič — Izdajatelj: inž. Jože Sodja — Urednik: Mirko Javornik — Rokopisov ne vračamo — »Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12 Mesečna naročnina je 6 lir, za inozemstvo 10 Lir — Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III — Uprava: Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana — Telefon štev. 40-01 do 40-05 — Podružnica: Novo mesto